

BASF

The Chemical Company

Seme rađa profit21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs**hrana produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA** Godina I • Broj 3 • 9. novembar 2012. • cena 40 dinara**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

PŠENICA DOBRO NIKLA

U OVOM BROJU

Paore kažnjavaju zbog prolećnih protesta

Strana 3.

Država će isplatiti dugovanja poljoprivrednicima

Strana 4.

Novi srpski proizvod – ulje od šljiva

Strana 8.

Regionalni sajam privrede – efikasna promocija biznisa

Strana 10.

Kako bi naredne godine što pre došli do novog roda, sremski poljoprivrednici su povećali površine na kojima će se naći pšenica, tritikale i ječam. Na nivou Srema, od planiranih 52.000 hektara pšenice, zasejano je nešto više od 99 odsto predviđenih površina, a zasejano je i 3.949 hektara ozimog ječma, što je za 13 posto više od planiranih 3.500 hektara.

U prvih dvadesetak dana oktobra vladali su gotovo idealni temperaturni uslovi za pšenicu. Sve to je doprinelo izuzetno dobrom nicanju ove poljoprivredne kulture. Pšenica je u različitom uzrastu, u zavisnosti od vremena setve - negde je u fazi početka nicanja, a negde u fazi formiranja dva-tri lista.

Strana 2.

Hrane i sebe i druge

Kazneno popravni Zavod u Sremskoj Mitrovici u okviru svojih aktivnosti intenzivno razvija i poljoprivrednu proizvodnju, a sve u cilju obezbeđivanja prehrambenih proizvoda kako za sopstvene, tako i za potrebe tržišta, te upošljavanja osuđenih lica.

Na svojim njivama i farmama, sremskomitrovački Zavod proizvodi i prerađuje kukuruz, pšenicu, soju, mleko, meso i druge proizvode po kojima je čuven i, kako kažu upućeni, neprikosnoven u odnosu na druge srpske ustanove za izvršenje krivičnih sankcija.

Strana 11.

Od 29.10. do 2.11. 2012.

- Pad cene pšenice
- Pad cene kukuruza
- Jeftinija soja

(strana 16)

KAKO DA SRBIJA POVEĆA IZVOZ HRANE

Bez kvaliteta nema izvoza

- Naš cilj je da povećamo prinos po hektaru i profit po hektaru. Za to je potrebno nekoliko stvari: pre svega da Agrarni budžet bude daleko veći od pet posto i da se ta sredstva pravilno usmere - istakao potpredsednik Vlade Vojvodine Goran Ješić

Na konferenciji koju su organizovali Državni sekretarijat za ekonomske poslove pri Ministarstvu za ekonomske poslove Švajcarske i Švajcarska kancelarija za saradnju u Srbiji rečeno je i da je poljoprivreda velika šansa Srbije, ali mora više da se radi na konkurentnosti i da se ulaže u prerađivačke kapacitete. Navedeno je i da Srbija polovinu poljoprivrednih proizvoda izvozi u EU, a da je izvoz u Rusiju, koji najbrže raste, svega šest odsto ukupnog izvoza.

Ministar za spoljnu i unutrašnju trgovinu i telekomunikacije Rasim Ljajić izjavio je da je Srbija u završnoj fazi pregovora o pristupanju Svetskoj trgovinskoj organizaciji (STO).

Rasim Ljajić

- Prvi i najvažniji uslov za povećanje izvoza je članstvo u Svetskoj trgovinskoj organizaciji, a pored bilateralnih pregovora koji se privode kraju, potrebno je doneti i izmene Zakona o genetski modifikovanim organizmima. Ali, sve zemlje, uključujući i Srbiju, imaju pravo i mogućnost da postavljaju ograničenja shodno vlastitim interesima, procenama i odlukama - rekao je ministar spoljne i unutrašnje trgovine Rasim Ljajić.

Od Srbije se ne traži ništa što druge zemlje članice STO nisu morale da ispune. Ne traži se da omogućimo proizvodnju genetski modifikovane (GM) hrane, već samo da izmenimo zakone o prometu tih proizvoda.

Učesnici konferencije složni su u oceni da samo članstvo u Svetskoj trgovinskoj organizaciji i Evropskoj uniji stvara predvidljiv ekonomski i zakonski okvir koji je preduosv za razvoj konkurentnosti među domaćim proizvođačima.

Potpredsednik Vlade Vojvodine Goran Ješić istakao je da postoje veliki problemi koji direktno utiču na predvidljivost i konkurentnost naših proizvoda. Ješić je ukazao i

U malobrojnoj grupi

Prema rečima ministra Ljajića, 157 zemalja su članice STO i još dve će da pristupe do kraja godine, a Srbija onda ostaje u grupi sa Avganistanom, Iranom, Irakom i Belorusijom. Ljajić je naglasio da su koristi od članstva u STO, kao i u EU višestruke i da je to je dobar znak za sve ulagače.

na probleme neracionalnog upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem, nedovojan agrarni budžet, kao i nepostojanje agrarne strategije. On je istakao da je Vojvodina najveći izvoznik poljoprivrednih proizvoda, posebno kukuruza čiji prinosi moraju biti povećani.

Situacija je takva da smo se sveli na merkantilni kukuruz i da čemo se, kako stvari stoje, bez kapitalnih investicija u prerađivačku industriju, svesti na merkantilni kukuruz. Naš cilj je da povećamo prinos po hektaru i profit po hektaru. Za sve to je potrebno nekoliko stvari: pre svega potrebno je da agrarni budžet bude daleko veći od pet posto, da se pravilno usmere ta sredstva, ali se kod investicija ne može opredeljujuća biti socijalna kategorija da se novac plasira na hiljade projekata koji neće dati nikakav efekat - naveo je Goran Ješić.

Učesnici konferencije „Kako da Srbija poveća izvoz hrane“, ocenili su i da je za povećanje izvoza neophodno poznavanje izvoznog tržišta uz konstataciju da naša zemlja nema menadžment niti nivo organizacije koji bi bio u stanju da značajne količine izveze na tržište Evropske unije.

E. S. P.

SETVA STRNINA U SREMU

Ječma i pšenice preko plana

Kako bi naredne godine što pre došli do novog roda, sremski poljoprivrednici su povećali površine pod kojima će se naći pšenica, tritikale i ječam. Na nivou Srema, ukupno od planiranih 52.000 hektara pšenice, zasejano je nešto više od 99 odsto predviđenih površina, a zasejano je i 3.949 hektara ozimog ječma, što je za 13 posto više od planiranih 3.500 hektara.

Plan setve strnina biće premašen

Od planiranih 8.675 hektara pšenice na imanjima poljoprivrednih preduzeća i zadruga zasejano je 9.086 hektara, a ozimim ječmom od planiranih 1.200 hektara zasejano 1.404. Povećavaju se površine pod strninama i na individualnom sektoru. Od planiranih 43.325 hektara za pšenicu, do početka ove sedmice zasejano je 99 odsto planiranih površina, a od planiranih 2.300 hektara ozimog ječma zasejano je 245 hektara više, odnosno 2.545 hektara. I tritikale je premašio plan setve pa je zasejano 1.715 hektara umesto predviđenih 1.500 hektara.

Sekretar odbora za agrar Sremske privredne komore Vladimir Vlaović kaže da plan setve strnina sigurno biti premašen, a ratarima su ovih dana išli na ruku i povoljni vremenski uslovi.

S druge strane, opet se suočavamo sa problemom neadekvatne pripreme zemljišta za setvu pošto većina ratara nije primenila oranje, već su njihve samo istanjivali - navodi Vlaović. Pored toga, jasno je i da se opet seje pšenica sa tavana što će se odraziti na manji rod, ali i otvara mogućnost pojave bolesti kod pšenice

S. P.

REZULTATI JESENJE BERBE

Soja

Na nivou Srema, sa 24.318 hektara ostvaren je prosečan rod od 1,4 tone po hektaru i skinuto ukupno 34.175 tona soje. Na parcelama preduzeća i zadruga prosečan prinos bio je 1,6 tona po hektaru, a najbolji u staropazovačkoj opštini gde je prosečan rod bio dve tone po hektaru. Na individualnim gazdinstvima prosečan prinos je 1,4 tone po hektaru i kretao se od 0,9 tona u indijskoj do dve tone po hektaru u staropazovačkoj opštini.

Šećerna repa

Sa 14.844 hektara u Sremu izvađeno 450.459 tona repe uz prosečan prinos od 30,7 tona po hektaru. Najslabiji rod bio u pećinačkoj opštini, samo 19 tona po hektaru, a najbolji u šidskoj i sremskomitrovačkoj opštini sa prinosima od 35,2 odnosno 36,4 tone po hektaru.

Merkantilni kukuruz

Obran je sa 128.775 hektara uz prosečan prinos od 2,2 tone po hektaru i skinut težak 286.694 tone zrna. Prinosi su se kretali od dve tone po hektaru na parcelama u indijskoj opštini do tri tone po hektaru u šidskoj opštini.

Suncokret

Sa 5.950 hektara ubrano 11.585 tona uz prosečan prinos od 1,9 tona po hektaru. Na površinama poljoprivrednih preduzeća i zadruga najbolji prosečan prinos suncokreta od 3,1 t/ha bio u staropazovačkoj opštini, a u individualnom sektoru najbolji prinos suncokreta od 2,5 t/ha takođe ostvaren na području staropazovačke opštine.

Mali profit

Prema podacima sa skupa, zemlje EU prosečno u poslednjih pet godina izvoze više od 20 milijardi dolara godišnje i ostvaruju preko 6.000 dolara po hektaru izvoza poljoprivrednih proizvoda, dok Srbija izvozi deset puta manje i ostvaruje 500 dolara po hektaru.

STRUČNJACI O SETVI PŠENICE

Dobro nicanje useva

U optimalnom agrotehničkom roku, na teritoriji rumske, iriške i indijske opštine, pšenicom je zasejano 60 odsto planiranih površina

Pored skidanja useva, najveći jesenji posao na poljima je svakako setva pšenice. Zbog nezapamćene suše, čije su posledice bile negde slabije, a ponegde katastrofalni prinosi, ovome treba dodati i nemogućnost blagovremene pripreme zemlje za setvu, ovaj veliki posao na sreskim atarima do sada nije izvršen u skladu sa planom. Mada su optimalni rokovi za setvu pšenice prošli, poboljšane vremenske prilike omogućavaju da se hlebinim žitom zaseje još neki hektar, možda i premaši zacrtani plan.

Na temu setve pšenice razgovarali smo ovih dana sa savetodavcem u Poljoprivredno-stručnoj službi "Ruma" Goranom Drobšnjakom.

Na području koje pokriva PSS "Ruma", a to su rumska, iriška i indijska opština, prvobitni plan za setvu pšenice obuhvatao je površinu od 17 hiljada hektara.

Očigledno je da će posejane površine pod pšenicom biti i veće: zbog izuzetno loših prinosa kukuruza, soje i šećerne repe u ovoj godini, poljoprivredni proizvođači su se u velikoj mери okrenuli proizvodnji pšenice-kaže Goran Drobšnjak.

O teškoćama koje prate setvne radove, savetodavac Drobšnjak priča:

-Na najvećem delu površina obavljena je redukovana obrada zemljišta u vidu jednog ili dva tanjiranja. Zbog

izuzetno suvog zemljišta, jedino ta obrada je i bila moguća. S druge strane, zbog teške ekonomske situacije u koju su zapali mnogi poljoprivredni proizvođači, ali i zbog slabijeg iskorišćenja hraniva primerjenih prošle godine, bačene su nešto manje količine osnovnih đubriva u odnosu na realne potrebe. Od osnovnih đubriva primenjena su uglavnom ona sa većim sadržajem fosfora, što proizvodnja pšenice zahteva, a to odgovara i trenutnom stanju zemljišta, kako pokazuju naše analize.

Suština ove priče je u sledećem - u optimalnom agrotehničkom roku, a to je do 25. oktobra, u pomenute tri

sremske opštine pšenicom je zasejano oko 60 procenata površina, u odnosu na plan. Nakon dužeg sušnog perioda, u oktobru su konačno stigle padavine, i to 50 litara po kvadratnom metru. U prvih 20-ak dana oktobra vladali su gotovo idealni temperaturni uslovi za pšenicu. Sve to doprinelo je izuzetno dobrom nicanju ove najzastupljenije poljoprivredne kulture. Pšenica je u različitim uzrastu, u zavisnosti od vremena setve - negde je u fazi početka nicanja, a negde u fazi formiranja dva-tri lista.

Stručnjaci upozoravaju na još jednu lošu pojavu, na glodare u njivama pod pšenicom. Trenutno nije zabele-

Savetodavac u Poljoprivredno - stručnoj službi "Ruma" Goran Drobšnjak

ženo veće prisustvo ovih štetočina, kažu u PSS "Ruma", ali proizvođači treba da budu na oprezu i često obolaze svoje parcele.

Na kraju, pitamo Gorana Drobšnjaka da li se može nastaviti sa setvom pšenice i u novembru, s obzirom na povoljne vremenske prilike i neispušteni setveni plan.

-Setva pšenice može da se nastavi sve dok to vremenski uslovi dozvoljavaju - tvrdi savetodavac Drobšnjak. Međutim, poljoprivredni proizvođači treba da požure sa ovim poslom, jer poznato je da svako kašnjenje setve kasnije podrazumeva niže prinose.

K. K.

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica

• Trg vojvodanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović • UREDNIK IZDANJA: Dragan Čosić
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Zorica Garašanin-Stefanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 064/16-29-737
• STAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.

- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012. - Ilustr.; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

Pljušte kazne zbog protesta

- Solidarisali smo se sa paorima iz cele Vojvodine. U isto vreme održane su blokade puteva kod Pančeva, Zrenjanina, Žablja, Titela, Neština, Kelebije i Šida, a niko od tamošnjih seljaka, kako smo saznali, nije kažnjen. Zrenjaninci su dobili sudske opomene, platili troškove i na tome se sve završilo, a nama kazne pljušte na sve strane – navode ogorčeni poljoprivrednici

Da se borba srpskog seljaštva sa zamršenim kanalima birokratije nastavlja, potvrđuje i primer petorice sremskih seljaka koji su, za traktorsku blokadu u centru sremskomitrovačkog sela Kuzmina, kojom su tokom marta i aprila izražavali svoje nezadovoljstvo merama Vlade Srbije za subvencionisanje proizvodnje, ovih dana dobili presude, dok ista sudbina očekuje i druge učesnike. Uprkos obećanjima premijera **Ivice Dačića** da niko od seljaka neće biti procesuiran, Prekršajni sud u Sremskoj Mitrovici kaznio je Kuzmince i novčano i oduzimanjem vozačke dozvole.

Pa ipak, ono što je, kako kažu kažnjeni Kuzminci, u čitavoj priči najteže jeste nedostatak doslednosti, jer su za isto delo kažnjeni samo oni, pa čak i tu samo pojedinci.

Željko Bijuković

Trideset hiljada po danu

- U ovoj zemlji su svima puna usta poljoprivrede, a realno malo ko zaista pomaže našeg seljaka. Pa čak i više od toga! Umesto da se pomogne, seljaku se gde je to moguće, a sve po sistemu „seljak lepo živi“ odmaže. Nas nekolicina koji smo dobili ove skandalozne prijave i presude smo najbolji dokaz istinitosti mojih reči - ozlojeđen je Kuzminac **Radoslav Filipović** koji je do sada dobio čak tri prekršajne prijave.

Za dan protesta kazna 30.000 dinara

- Za svaku od njih kazna je po 30.000 dinara. To je mnogo novca, a ako tome dodamo i mogućnost da me kazne za još neki dan, situacija je neizdrživa.

- Zaista je neverovatno šta se radi. Solidarisali smo se sa paorima iz cele Vojvodine, u isto vreme održane su blokade puteva kod Pančeva, Zrenjanina, Žablja, Titela, Neština, Kelebije i Šida, a niko od tamošnjih seljaka, kako smo saznali, nije kažnjen. Zrenjaninci su dobili sudske opomene, platili troškove i na tome se sve završilo, a nama kazne pljušte na sve strane. Da čitava stvar bude još interesantnija, svih pedeset Zrenjaninaca je prijava dobilo odjednom, a nama se šalju „na kašičicu“, svaki dan po nekolicino, bez reda i ikakvog smisla. Sve to baca posebno svetlo na ovu tragediju i sasvim je osnovan stav ne malog broja naših paora da se tu radi o sinhronizovanoj akciji nekih ljudi koji hoće da nam naude. Ako je zakon, onda je zakon za sve, a

ne za neke. Nas je bilo 45 a samo je nekolicina kažnjena. Da ne bude zabune, ja ne želim da i drugi budu kažnjeni, jer nema ni razloga, samo ističem da nema nikakve logike u ovome što se radi - žali se ugledni kuzminski poljoprivrednik **Željko Bijuković**, kome je krajem oktobra stigla presuda iz Prekršajnog suda u Sremskoj Mitrovici prema kojoj je dužan da za jedan dan blokade plati kaznu od 30.000 dinara.

Presudu je dobio još jedan Kuzminac - **Momčilo Hajduković** koji sa ogorčenjem ističe da za takav potez države nema ni razloga ni opravdanja.

- Ja imam oko 50 hektara svoje i 100 hektara državne zemlje. Uz to, imam i 100 krava muzara i zaista ne znam kako ni koji su me kaznili misle da izdržavam porodicu kada mi oduzmu saobraćajnu dozvolu. Kako za sednem u traktor i da poorem svoju zemlju? Mi smo ljudi paori i ako je država rešila da nas otera sa zemlje, bilo bi lepo da

to znamo unapred, ogorčen je Hajduković. - Mi smo se borili za svoja prava i tu nema ko šta da nam zameri. Nije seljak izašao na put zato što je bespomen ili zato što voli da sedi u traktoru, nego zato što su mu povredena prava.

Nastavljaju borbu

Kako oštećeni ističu, razloga za ovakvu reakciju MUP-a nema, jer je blokada bila uredno prijavljena, saobraćaj je propuštan na svakih sat vremena, a oni hitniji slučajevi propušteni su na licu mesta.

- Tokom čitave blokade kojom nismo hteli da isteramo neki svoj hir nego da osvojimo svoja pogažena prava, nije se desio nikakav incident, niti je blokada bila totalna. Snimali su nas svaki dan, popisivali, slikali i nismo se bunili. Na kraju smo dočekali da nam presude i prijave šalju kako im volja. Koliko je sve ovo apsurdno govori i podatak da su prijavu napisali i čoveku čiji je

Radoslav Filipović

traktor bio uredno parkiran na parking. U obrazloženju su naveli da se dugo zadržao na pešačkom prelazu - objašnjava Filipović. - Ni presude nisu ništa manje tragikomične. U njima se često i ne govori o protestima nego se navodi da smo ugrozili bezbednost saobraćaja! Kao da smo mi neki nasilnici koji nemaju pametnija posla nego da ugrožavaju bezbednost svojih sugrađana.

Do sada, ozlojeđeni Kuzminci su se žalili na nekoliko adresa ali, kako kažu, za sada nema konkretnih rezultata. Svoju borbu nastaviće do kraja a neki među njima rešili su da ne plate kazne, nadajući se da će, kako kažu, svojim primerom skrenuti pažnju na težak položaj srpskog seljaštva.

- Kada smo dobili prve prijave, savetovali smo se i u Sudu i rečeno nam je da će kazne biti maksimalno 15.000 dinara i da neće biti oduzimanja dozvola. Međutim, i tu smo bili prevareni. Slali smo dopise na razne adrese i pokušavamo da dođemo do nadležnih, pre svega do predsednika Vlade. Sada je to u postupku i čekamo da vidimo šta će biti. Kada treba da se globi i da se ratuje, onda je uvek tu „gulija“. Tako nam je, izgleda, sudeno, revoltiran je Željko Bijuković. - Kada se pojavimo na Sudu, na sučeljavanju, predstavnika druge strane obično nema, kao da misle da ćemo mi odustati i da će nam, kada se jednom ne pojavimo, konačno odrediti te kazne. Pa ipak, mi ćemo se boriti da isteramo naše do kraja.

S. Lapčević

PRIVATIZACIJE POLJOPRIVREDNIH KOMBINATA

Loše i špekulantske rabote

Privatizacije najvećeg broja poljoprivrednih kombinata u Srbiji izvršene su loše i iz špekulantskih razloga, zbog čega ih je neophodno preispitati, raščistiti bilanse, rešiti pitanje zemljišta i zbrinuti radnike, ocenili su agrarni stručnjaci u izjavama Tanjugu. Agrarni stručnjaci su pozdravili najavu ministra finansija i privrede Mladana Dinkića da će biti formiran međuresorsni tim za istragu privatizacije poljoprivrednih kombinata i poručili da je vreme da "država podvuče crtu", a vinovnici "sumnjivih rabota" odgovaraju.

Savetnik u Privrednoj komori Srbije Milan Prostran kazao je da

su sva društvena poljoprivredna preduzeća, osim PKB-a, koje je sada u vlasništvu Grada Beograda, po pravilu privatizovana u prvom krugu, od 2001. do 2006. godine, i to značajan broj njih neuspešno.

- Slika je jako crna... Ta pitanja dovela su do osiromašenja, pljačke, otimačine - rekao je Prostran i precizirao da je reč o petnaestak nekada jako uspešnih poljoprivrednih preduzeća sa 16.000 hektara najkvalitetnijeg zemljišta koja su posle neuspešne privatizacije i raskidanja ugovora ponovo u vlasništvu države i već tri, četiri godine su u procesu restrukturiranja.

- Najveći deo se nalazi u Bačkoj, jedan manji broj u Južnom Bana-

tu, par u Sremu i „Dragan Marković“ u centralnoj Srbiji” - kazao je Prostran, dodajući da je jedno od gorućih pitanja i problem PIK Bečeva i Vršačkih vinograda.

Direktor Instituta za ekonomiku poljoprivrede Drago Cvijanović istakao je da rezultati sada pokazuju da su privatizacije svih naših poljoprivrednih kombinata i prehrambene industrije, objektivno loše izvršene. Stav Instituta je da je prerada kapacitete trebalo podeliti, a da te firme privatizuju primarni poljoprivredni proizvođači, jer je bilo logično da imaju i prednost kod zakupa zemljišta i privatizacije kombinata, rekao je on.

- Oni koji imaju umešanost ili nekakvu tehnologiju i poznavanje tehnologije proizvodnje, sigurno su u prednosti u odnosu na one koji samo imaju pare ili „sumnjive“ pare - ocenio je Cvijanović.

Predsednik Društva agrarnih ekonomista Srbije Miladin Ševarlić kazao je da su u svim zemljama u tranziciji proces privatizacije pratili i određeni problemi, pa ni Srbija nije izuzetak, naprotiv "ona možda da posluži kao jedinična mera za druge zemlje".

Kada se radi o sektoru poljoprivrede, tu je najveća jagma bila za poljoprivrednim zemljištem, ukazao je Ševarlić, napominjući da je najkvalitetnije poljoprivredno ze-

mljište pre desetak godina prodavano za 15 do 100 evra po hektaru, a danas je ta cena 10.000 do 15.000 evra.

- Normalno da je najveći broj onih koji su ušli u proces privatizacije poljoprivrednih preduzeća ušao radi preprodaje, odnosno radi iz špekulantskih razloga - da zaradi što više, u što kraćem vremenskom periodu", a vrlo mali broj njih radi nastavka organizovanja poljoprivredne proizvodnje, kazao je Ševarlić. - Oni koji su preuzeli poljoprivredna gazdinstva odmah su se rešili velikog broja radnika, a to su bili oni koji su godinama pre toga ta preduzeća i izgradili.

S. P.

Država će isplatiti dugovanja poljoprivrednicima

U razgovoru sa poljoprivrednicima ministar Goran Knežević je obećao da će sva dugovanja države poljoprivrednicima biti isplaćena i podsetio da je Nacrt zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju ušao u javnu raspravu i da će se za dvadesetak dana naći u skupštinskoj proceduri, a do kraja godine i usvojiti

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije prilikom posete Staroj Pazovi najavio je da će do kraja godine biti isplaćene sve subvencije, a da će se Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju za dvadesetak dana naći u skupštinskoj proceduri. Pored toga, ministar Knežević najavio je za proleće i novi Zakon o državnim zemljištu.

U okviru prezentacije 100 dana rada Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, ministar Goran Knežević sa saradnicima, 5. novembra posetio je Staru Pazovu a potom je obišao i plastenik „Sagal agrar“ u Kraljevcima kod Rume. Ministra su u Staroj Pazovi ispred zgrade opštine dočekali predstavnici lokalne samouprave na čelu sa predsednikom opštine Đorđom Radinovićem i poljoprivrednici.

Teška godina u poljoprivredi muči sve poljoprivrednike koji od Ministarstva očekuju da ima sluha za „ovu vanrednu godinu i da im spram svojih mogućnosti izađe u susret“ i pomogne. Međutim, većina njih ak-

Goran Knežević i Đorđe Radinović

cenat stavlja na dugoročnije planiranje poljoprivredne proizvodnje, bar za pet godine unapred, utvrđivanje rokova isplate subvencija, kao i poštovanje tih rokova. Takođe,

poljoprivrednici traže da se utvrdi isnos subvencija vezuje za evro, kao i da se grejs period za otplatu dugoročnih kredita produži, kao vid pomoći, jer su zemljoradnici zbog sušne godine u velikom problemu po pitanju otplate dugoročnih kredita. Pomoć je data samo za kratkoročne kredite podignute u 2011. godini, a ova godina je pokazala, kako reče Mirko Pešić, poljoprivrednik iz Golubinaca, da bez strategije navodnjavanja klasično ratarstvo više ne može da da dobre rezultate.

Pomoći malim gazdinstvima

U razgovoru sa poljoprivrednicima u Staroj Pazovi, ministar Goran Knežević je obećao da će se sva dugovanja države poljoprivrednicima biti isplaćena i podsetio da je Nacrt zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju ušao u javnu raspravu koja traje još dvadesetak dana i da će se za dvadeset do dvadeset pet dana naći u skupštinskoj proceduri, a do kraja godine i usvojiti. Najvažnija no-

vina, po rečima ministra Kneževića koja će s ovim Zakonom biti uvedena jeste predvidljivost ambijenta za poslovanje i planiranje poljoprivredne proizvodnje. Ministar je napomenuo da bi u javnu raspravu o ovom zakonu trebali da se uključe, svi od proizvođača do potrošača, dok poljoprivrednici smatraju da Zakonom treba da se reši i problem navodnjavanja.

Poljoprivrednik iz Stare Pazove Mihal Balaž je rekao da su subvencije od 6.000 dinara po hektaru male i dodao da više pažnje treba da se posveti srednjim i malim gazdinstvima, te da im se omogući da lakše dođu do zaku-pa državnog zemljišta, na šta je ministar odgovorio da će se ta oblast regulisati Zakonom o državnim zemljištu, čije se donošenje očekuje na proleće. Balaž je kazao i da mladima treba pružiti šansu da ostanu u svojim selima i rade zemlju jer to su, takođe, nova radna mesta. Knežević je najavio i da će Agrarni budžet u 2013. godini iznositi 3,7 odsto ukupnog državnog budžeta.

znači mnogo. Odmah smo se susreli s velikim problemom suše, s problemom nerealnog budžeta, potrošenih sredstava, neisplaćenih premija još za januar mesec ove godine, tako da smo praktično odmah počeli da radimo. Sad smo u fazi kad smo se konsolidovali, imamo većinu kadrovskih rešenja, radimo, upravo na tri strateške stvari. Jedno je povećanje Agrarnog budžeta gde očekujemo da u toku 2014. godine dođemo do 5 procenata budžeta Republike Srbije koji smo planirali za ovaj period, drugo je predvidljivost za poljoprivredne proizvođače, tu je Zakon o podsticajima koji je sad u fazi javne rasprave, gde očekujemo da ćemo ga, uz Zakon o budžetu, usvojiti do Nove godine. Treća stvar su investicije gde pokušavamo da dovedemo što više investicija u Srbiju, pogotovo u poljoprivredu – kazao je ministar Knežević u Staroj Pazovi i dodao da pokušavaju da privuku što više stranih strateških partnera:

– Nije nam cilj da prodajemo naše zemljište, niti da dajemo jeftinu radnu snagu, nego nam je cilj da

Poljoprivrednici dočekali ministra

Ministar Knežević u razgovoru sa poljoprivrednicima

Poseta plasteniku "Sagal - agrar"

Ovom prilikom, predstavnici Ministarstva poljoprivrede posetili su i plastenik preduzeća „Sagal - agrar“ u Kraljevcima, gde je vlasnik kompanije Aleksandar Janković ministru Kneževiću predstavio plan ulaganja u proizvodnju paradajza u saradnji sa belgijskim partnerom. Vrednost investicije iznosi 25 miliona evra a proširenjem kapaciteta će omogućiti da se sadašnja proizvodnja od 1.200 tona godišnje udesestruči na 12.000 tona.

Ministar Knežević pohvalio je kao pozitivan primer firmu „Sagal“, dodajući da je ideja Ministarstva poljoprivrede da Srbija ne prodaje zemljište i jeftinu radnu snagu, nego da pronađe strateške partnere za takve ideje.

Ministar Knežević u plasteniku odgovara na novinarska pitanja

– Budžet je na žalost takav, da on mora biti restriktivan za sledeću godinu, zbog svega onog što smo zatekli u budžetu, ali biće dovoljno sredstava za subvencije – rekao je ministar Knežević. – Ono što je jako važno, mi ćemo ove godine isplatiti kompletno sve subvencije.

Goran Knežević je podsetio da su isplatili i subvencije koje su išle po hektaru iz 2011. godine, kao i premije za mleko koje nisu bile plaćene još od januara meseca ove godine, dodajući da se sada uvode i nove subvencije za stočare. Stočari su se žalili ministru i na nisku cenu žive stoke, kao i na preplovljen fond krava u odnosu na samo dve decenije ranije.

Tri strateške pozicije

– Zbog svega ovog što se dešavalo u poljoprivredi, uopšte što se dešava u našoj državi, mi smo od prvog dana angažovani, od prvog dana smo počeli da radimo, tako da ovaj presek na 100 dana, nama ne

namo nekog strateškog partnera, da se ovde bolje i kavljetnije proizvodi, jer imamo i znanje i pamet i tehnologiju. To su naše želje i naši ciljevi.

Ministar Knežević je izrazio uverenje da će u narednom periodu u poljoprivredi biti mnogo bolje stanje, nego što je to danas. Inače, poseta ministra poljoprivrede Gorana Kneževića Staroj Pazovi, bila je i prilika da se najavi otvaranje opštinskog Odeljenja za poljoprivredu koje će zajedno sa mesnim zajednicama poboljšati informisanost poljoprivrednika. Predsednik opštine Stara Pazova Đorđe Radinović je rekao da će lokalna samouprava pomoći poljoprivrednicima, da im se obezbedi pristup informacijama o svim zakonskim propisima u oblasti poljoprivrede i svim davanjima od strane države. Radinović je dodao da će lokalna samouprava pomoći malim i srednjim gazdinstvima.

G. Majstorović

Piše: Branislav Gulan

Povratak nije poseljačenje

Sve što se dešavalo sa ideologijom na ovim prostorima ostavilo je duboke tragove i na srpskom selu. Primera radi, danas u Srbiji ima 4.800 sela, a za deceniju i po sa mape će nestati svako četvrto - ili 1.200 njih! Kao dokaz skorašnjeg života u njima će ostati novi spomenici. Naravno, za one koji imaju naslednike da im ih podignu. U Srbiji, inače, svake godine 40.000 ljudi više umre nego što se rodi. Od toga 12.000 u njenom najrazvijenijem delu Vojvodini. Ako se nešto ne učini preči opasnost da već za koju godinu mi budemo agrarna zemlja, ali bez sela i seljaka. Danas u Srbiji imamo više od 200 sela bez ijednog stanovnika mlađeg od 20 godina, a više od polovine stanovništva u zemlji živi nam na selu. Srpsko selo karakteriše i sve veća materijalna beda ostarelih ljudi koji su ostali u njima. Dokaz takvog stanja u selima je činjenica da imamo čak 1.961 selo u kome nema nijednog stanovnika. U 86 odsto srpskih sela opada broj stanovnika, a samo u 12 odsto beleži se rast. Nije dobro što su ti stari ljudi u selima i poslednji

Populaciona politika u ovim krajevima bi se morala temeljiti na odgovarajućoj ekonomskoj, agrarnoj, regionalnoj razvojnoj i kulturnoj politici-bitno različitoj od dosadašnje

njihovi stanovnici. I njihov životni vek je pri kraju, pa će posle smrti sela ostati pusta. Tako su odavno po srpskim selima jedine parcele koje se šire postala - groblja! Ili još jedan primer: od 1991. godine do danas broj poljoprivrednih gazdinstava se smanjio za 20 odsto. Širom Srbije danas je prazno 40.000 kuća, u 145.000 njih piše privremeno nenastanjeno! Jedan od najvećih strukturno razvojnih problema srpskog društva danas jeste brzo smanjivanje seoskog stanovništva (depuluciji sela) koje prevazilazi tempo smanjivanja poljoprivrednog stanovništva (deagrarizaciju). U 60 odsto srpskih sela smanjuje se broj stanovnika odseljavanjem. To su sela sa starijim stanovništvom, u njima je natalitet manji, smrtnost veća, prirodni priraštaj nulti ili negativan, te je depulucija još izraženija od emigracije. Pošto je u ovim selima stanovništvo većinom

Danas u Srbiji imamo više od 200 sela bez ijednog stanovnika mlađeg od 20 godina, a više od polovine stanovništva u zemlji živi nam na selu. Srpsko selo karakteriše i sve veća materijalna beda ostarelih ljudi koji su ostali u njima. Dokaz takvog stanja u selima je činjenica da imamo čak 1.961 selo u kome nema nijednog stanovnika

poljoprivredno (preko 60 odsto), to se depulucija sela manifestuje i kao senilizacija i devastacija poljoprivrede i svih seoskih područja udaljenih od glavnih komunikacija, većih gradova i opštinskih centara bez industrijskih pogona, komunalne i socijalne infrastrukture i bez razvojne perspektive. Populaciona politika u ovim krajevima bi se morala temeljiti na odgovarajućoj ekonomskoj, agrarnoj, regionalnoj razvojnoj i kulturnoj politici-bitno različitoj od dosadašnje koja je mlade ljude istiskivala iz sela i poljoprivrede. U tom pogledu je veoma značajno da se popravi i dalje nepovoljan položaj poljoprivrede u odnosu na industriju, da se pređe na decentralizovan model idustrijalizacije i urbanizacije, da se mnogo više investira u saobraćajnu i komunalnu infrastrukturu seoskih područja, da se obezbedi socijalno (zdravstveno, penziono i invalidsko) osiguranje i kulturno prosvetavanje poljoprivrednika. To bi u nekom slučaju bio program koji bi zaustavio deagrarizaciju i depuluciju. Brza i pretarana deagrarizacija je, umesto ranije agrarne prenaseljenosti, prouzrokovala drugu krajnost-industrijsku i urbanu prenaseljenost. Prva je stari, a druga novi veliki problem srpskog društva. Gradski život je skup, nestašica stanova je velika, fabrike su prepune suvišnih radnika, a u našim selima su mnoge njihove tih istih ljudi neobrađene, njihove kuće zvrje prazne. Brza industrijalizacija svuda izaziva stihijno i haotično prostorno pomeranje ljudi, njihovo gomilanje i u gradovima i praznjenje sela. Sve to dovelo je do toga da je u tradicionalnom selu uvek bilo vremena i na pretek, dok u savremenom-ono prebrzo ističe.

Stari momci i prazne škole

Istraživanja pokazuju da danas u srpskim selima živi oko 260.000 momaka koji su se približili 50 toj godini života, a da nisu zasnovali porodice. Razlozi ovoj pojavi su brojni, a posledice katastrofalne. Sraman je bio i naziv seljak, pa nisu htele devojke za njih da se udaju i da žive na selu, da hrane stoku obrađuju njive... Radije su uvek odlazile u gradove, udavale se za portire u fabrici i mnogo siromašnije živle. Kada bi svaki od njih imao ženu i

Obornjača ostala bez stanovnika

Sraman je bio i naziv seljak, pa nisu htele devojke za njih da se udaju i da žive na selu, da hrane stoku obrađuju njive...

samo po jednog potomka, bilo bi to novih 500.000 stanovnika, značajnih za biološku, demografsku i ekonomsku reprodukciju sela i društva u celini... U selu Vlasina Stojkovičeva na Vlasinskom jezeru u školi izgrađenoj 1928. godine bilo je tada 100 đaka. Pre 45 godina izgrađena je i nova škola za još 200 đaka, a u njoj je tada bilo 160 učenika. Danas ta škola ima samo devet đaka u četiri razreda osnovne škole. Selo je pre pola veka imalo 2.700, a danas samo 260 stanovnika. Ili u selu Klisura (opština Surdulica) pre četiri decenije bilo je 5.000 žitelja i 800 đaka. Danas, 2012. godine u tom istom selu ima manje od 500 stanovnika i samo osam učenika u osnovnoj školi!

Primer regiona Kraljeva

U planinskim selima kraljevačke opštine kao što su Bojanići, Stanča, Tepeče, Vrh, Gokčanica, Đakovo, Orlja, Glava, Plana... najviše za deceniju i po biće od dvadeset do 30 stanovnika. Tu će u većem delu domaćinstava živeti po jedan ostareli član, a u seoskim školama već sada nema đaka. To znači da će se u dogledno vreme tamo ugasiť sva ognjišta i sela, u kojima je 70-ih i 80-ih godina prošlog veka, ipak, bilo „mladosti i života“, potpuno će nestati. Pored ovih sela gde je situacija najkritičnija, kuće su sve paznije u 19 ravničarskih seoskih naselja ovog regiona i na prste se mogu izbrojati ona gde je broj meštana iz godine u godinu veći. Nasuprot tome, u poslednje dve decenije stalno se povećava broj stanovnika u urbanim delovima opštine, u prigradskim naseljima, čak za oko 11

odsto godišnje, a za devet odsto u samom gradu. Opština se prostire na 1.500 kvadratnih kilometara, a broj stanovnika je devedestih godina prošlog veka pvoećan za 25.000 prognanih Srba i sad dostiže cifru od oko 120.000 žitelja.

Kao na kraju sveta

Debeli Jasen, Kosovina, Privoje, Strainje... mala planinska sela pod samom planinom Čemerno nalaze se na teritoriji kraljevačke opštine. Udaljena su od grada oko 60 kilometara, do njih se stiže samo jakim tereniskim vozilom, jer samo je prva polovina puta asfaltirana, a onda do vrha planine vodi makadamski drum. Posle se putuje preko visoravni i dole do pomenutih sela, putem kojeg, takoreći i nema, vozi se polako i oprezno, sa kamena na kamen. Ova sela će ako se neko čudo ne dogodi uskoro ući u istoriju i zaborava... Biće zabeležena, kao mnoga koja su nestala, jer sa spiska seoskih naselja u ovoj opštini već mogu biti izbrisana pošto stanovnika u njima više nema. Dođuše samo je tri do pet stalno nastanjenih meštana, i to u Privoju i Strainju. U njima više nema ljudi, nema stoke, sve je pusto. U Debelom Jasenu krovovi dvadesetak kuća se ruše.

Primer Mošorina

Ili primeri iz Vojvodine. U protekloj deceniji potpuno je ugašeno selo Obornjača. Nalazi se

u najrazvijenijem delu zemlje, neposredno uz Bačku Topolu. U selu nema više nijednog stanovnika iako ono ima struju vodu, put...

Bačko selo Mošorin u titelskoj opštini ima sve veći broj napuštenih kuća. Po poslednjem popisu od 800 kuća čak 200 je prazno! Nilo ne živi u njima već godinama, a neke su prazne već decenijama! Stariji su pomrli, a mladi otišli u gradove. U svakoj ulici ima najmanje po jedna ruševna kuća, na kojoj su vjosh otaci već izbledele boja molovanih zidova, prozori odavno razbijeni, a korov izdizkljao. Najsigurniji znak za svakoga ko ide kroz selo, da je kuća bez žive duše, jesu spušteni rolovi ili prozori pokriveni tkaninom. Za ovakve objekte koji imaju i zemlju vlasnici traže od 2.000 do 5.000 evra. Kuće su prodavane u poslednjoj deceniji prošlog veka, kada su stizale izbeglice, ali sad prodaje više nema. Primeri iz Vojvodine ukazuju da tendencija povratka u selo nije izražena. Primera radi, život u selu bi mogao da bude idiličan, jer postoji škola, putevi, gasifikacija, telefon... U ovom selu vlada i „bela kuga“, jer 2008. godine rodilo se tridestak mališana, ali je umrlo 120 osoba!

(Nastavak u sledećem broju)

(Autor je član Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti)

U školi u selu Gokčanica više nema đaka

Vlasina Stojkovičeva imala 160, a sada samo devet đaka

Trska izvor energije i zarade

U Srbiji ima oko 300.000 hektara degradiranog zemljišta koje se može iskoristi za uzgajanje trske - miskantusa, veoma pogodna za proizvodnju biomase i za zagrevanje. Jedan od zasada ove trske u blizini Sremske Mitrovice obišli smo zajedno sa prof. dr Jordanom Aleksićem, predavačem na beogradskom Fakultetu "Futura"

U ravnoj Mačvi, u atarima sela Nočaj i Salaš Nočajski ili konkretno u potesu Sadžak, od pre nekoliko godina nalazi se zasad trske koji se prostire na dvadesetak hektara. Ovdšnjem običnom čoveku, koji prvi put prolazi utabanim, poljskim putem, polje pod trskom neobično izgleda. Zna se i zašto. Naši ljudi, seljaci i oni koji to nisu navikli su da se na prostorima Srema i Mačve gaje standardne ratarske kulture, a trska je smatrana samoniklom biljkom koja raste samo uz kanale i bare.

Reč je o oglednom polju specijalne trske, hibridu nastalom spajanjem dve vrste azijske trske, a pomenuti zasad je deo oglednih polja koje ima Fakultet za primenu ekologiju "Futura" iz Beograda za izvođenje praktične nastave na više mesta u Srbiji, ali i za realizaciju naučnog projekta "Ekoremedijacija degradiranih prostora produkcijom egroenergetskih useva". Ovaj projekat realizuje beogradski fakultet u saradnji sa Elektropriredom Srbije, Ministarstvom za nauku i drugim relevantnim organizacijama.

Biljka višestruke namene

Prof. dr **Jordan Aleksić**, predavač na Fakultetu "Futura" i direktor Istraživačko razvojnog centra pri istom fakultetu, zaslužan je što se miskantus giganteus "stigao" u Mačvu. Dok nas upozna sa biljkom i oglednim poljem profesor podseća da je trska pogodna, i da se upotrebljava, za razne stvari: služi za pravljenje izolacione emulzije, izolacionih ploča, firma "Mercedes" ga stavlja u volane i krovove automobila. U Austriju, na primer, koriste ga kao podlogu u ergelama konja, a koriste ga i lovačka društva. Zasad u Mačvi je namenjen za ogledne studentima Fakulteta "Futura", ali i da potvrdi da se neiskorišćena, ritiska zemlja može namenski koristiti i donositi zaradu. Jer, poznato je

Dr Jordan Aleksić pored polja miskantusa u Mačvi

da su u Srbiji ogromne površine neiskorišćenog zemljišta a ovim se bar deo toga privodi nameni.

Jedna setva - 20 žetvi

- Pre tri godine mi smo ovdje uradili prve zasade, a posle su usledili novi. Zasad je u dobrom stanju, u narednoj godini očekujemo pun rod, odnosno rast trske. Miskantus je višegodišnja biljka koja se jednom seje i 20 puta žanje. Pun prinos miskantus daje u četvrtoj godini, sa jednog hektara može da se skine 20 i više tona trske, a svi sadašnji indikatori koje smo izvršili ovdje idu u tom pravcu, optimistički su tako da na tom nivou gradimo matematiku o isplativosti njeno gajenja, objašnjava dr Jordan Aleksić.

Fakultet za primenu ekologiju "Futura" naime od prošle školske godine, zajedno sa Ministarstvom nauke i EPS-om, realizuje projekat koji se naziva "Ekoremedijacija

degradiranih prostora produkcijom agroenergetskih useva". To je četvorogodišnji projekat, a sada je stigao na polovinu puta...

- Prve godine smo uradili zasade trske na pepelištu TENT-u u Obrenovcu i na jalovištu u Lazarevcu. Oba su dala pozitivne rezultate, nastavlja priču o neobičnom projektu i različitim uslovima za gajenje trske u Srbiji naš sagovornik i dodaje:

- Poslednje ogledno polje koje smo zasnovali prošle godine u Čačku, na saniranoj rekultivisanom deponiji. Radi se o dva hektara koja su zasadena miskantusom. Imamo zasade trske i u Vršcu na crnici. Uz to imamo i tri ogledna polja na Mo-

ravi, kod Paraćina, rađeni su ogledi na peskovitom području, uz Dunav kod Velikog Gradišta. Karakteristično je da je trska pokazala visok procenat prihvatanja, objašnjava naš sagovornik.

Miskantus giganteus se sadi iz rizoma - iz korena, a ovaj hibrid nastao je pre dvadeset godina i kod nas, u Srbiju donet je iz Austrije.

Ali, kada je tema pomenutog naučnog projekta u pitanju ona ne obuhvata samo miskantus. Jer, malo dalje od trskare, na istom potesu nalazi se njiva zasadjena vrbom. Profesor Aleksić kaže da je to vrba "Tora" koja takođe spada u biljke dobre za ekoremedijaciju. Rasaduje iz sadnica, a Fakultet ih je dobio iz Slovačke, jer naučnici dve zemlje odranje saradjuju. Inače, komad zemlje u potesu Sadžak, gde je i zasad vrbe, fakultet je od seljaka.

- Dolaze nam poslovni ljudi iz Nemačke iz dve kompanije, jer treba da potpišemo memorandum o saradnji u Privrednoj komori Beograda. Održaćemo seminar, prezentaciju našeg projekta a nakon seminara biće potpisan memorandum o saradnji. U planu je da se u Rumi izgradnja elektrane na biomasu od tri megavata u sklopu saradnje sa nemačkim kompanijama, najavio je Aleksić.

Uve Brosien, nemački biznismen zbog trske došao u Mačvu

Retke ribe

Ovo je godina miskantusa, a u saradnji sa SRP "Zasavica" Fakultet "Futura" namerava, veli naš sagovornik, da sledeću godinu proglasi godinom linjaka i karaša. Ovdje je sve pripremljeno za prirodno povište linjaka i karaša. To će biti doprinos njihovog očuvanju kao vrsta koje nestaju,

Pre potpisivanja memoranduma neki od nemačkih poslovnih partnera su izrazili želju da posete zasad trske u mačvi. Imali smo priliku da ih upoznamo, a među njima je bio **Uve Brosien** iz kompanije "Breber" u gradu Nojburgu na Dunavu.

- Osnova naše saradnje, poslovanja u Srbiji je partnerstvo. Postoje planovi da jedan nemački konzorcijum ovdje izgradi elektranu od tri megavata. Plan je saradnja sa više opština koje su zainteresovane za nemačku visoku ekotehnologiju, rekao je Uve Brosien.

Planovi

Profesor Jordan Aleksić nastavlja priču o trski planovima za širenje zasada. Već 2013. godine bude bi moglo da bude zasadjeno 100 hektara miskantusa, ali i u drugim delovima Srema vode se razgovori na istu temu.

Za ovu namenu koriste se marginalna, neiskorišćena zemljišta tako da se ovim ne ugrožava agrara, već se ide na zemljište koje se ne koristi ili nedovoljno koristi, a takvog u Srbiji ima oko 300.000 hektara.

- Ovo je novi agrar, to nije standardna poljoprivreda "setva - žetva". Kada o tome govorimo svi traže linearnu, a ovdje je važna kumulativna matematika. Dokazuemo prednost gajenja miskantusa kao dugogodišnjeg zahvata. Slično je i kod vrbe "Tore". Miskantus je otporan na klimatske promene, to se mora uvažiti u promenjivim klimatskim uslovima i važan je faktor kod određivanja proizvođača, poručuje prof. dr Jordan Aleksić.

S. Đaković

Doprinos regionalnom razvoju

Predstavnici Fakulteta za primenu ekologiju "Futura" su, u ime buduće saradnje na stvaranju lanaca vrednosti obnovljivih izvora energije, u funkciji regionalnog razvoja potpisali Memorandum o razumevanju sa konzorcijumom nemačkih firmi "Weltec", "Adelmann", "Breber", "Solventure", zadrugama OZZ "Jegrička 2012" - Čurug i "Bioenergo" i firmama DOO "Pro plast", D Stule" i Istraživačko razvojnim centrom Fakulteta "Futura". Potpisivanje memoranduma obavljeno je 24. oktobra u Privrednoj komori Beograda, u sklopu konferencije koju je organizovao Nacionalni savet romske nacionalne manjine Srbije i Udruženje "Roma Investment Group".

Konferencija u Privrednoj komori Beograda

Trska se jednom seje, a 20 godina žanje

Počinjne licitacija zemljišta

Ove godine biće licitiran 2.381 hektar zemljišta, a javno nadmetanje biće održano od 12. do 14. novembra

Javno nadmetanje za davanje u zakup državnog poljoprivrednog zemljišta u opštini Šid biće održano od 12. do 14. novembra. Prvog dana licitacija će biti održana u katastarskim opštinama: Adaševci, Bačinci, Batrovići, Bingula i Vašica, drugog za zemljišta u katastarskim opštinama: Gibarac, Erdevik, Đipša, Ilinci i Jamena, a trećeg dana u Kukujevcima, Molovinu, Moroviću, Privnoj Glavi, Sotu i Šidu. Ove godine biće licitiran 2.381 hektar zemljišta, saznajemo u opštinskoj Kancelariji za poljoprivredu u Šidu.

Stručni saradnik za poljoprivredu **Dejan Vučenović** obaveštava poljoprivredne proizvođače koji podnose zahteve za podstajca sredstva za tov svinja, odnosno za tov junadi da će podružna Poljoprivredna stručna služba „Petar Drezgjić“ iz Sremske Mitrovice, overavati pristigle zahteve u prostorijama ove Kancelarije, svake druge srede u 10 sati. Dodatne informacije mogu se dobiti na broj telefona 712-022.

- Osim toga, do 15. novembra ratari imaju mogućnost da nabave regresirano dizel gorivo na osnovu Uredbe o uslovima i načinu korišćenja sredstava za regresiranje dizel

Dejan Vučenović, stručni saradnik u Kancelariji za poljoprivredu

goriva za jesenje poljoprivredne radove. Maloprodajna cena dizel goriva regresira se u visini od 23 dinara po litru. Svaki poljoprivrednik može da nabavi po hektaru 40 litara, uz podnošenje odgovarajuće dokumentacije, a rok za njenu pređaju je 22. novembar – kaže Dejan Vučenović.

Poseta državnog sekretara za poljoprivredu

U cilju upoznavanja sa radom lokalne samouprave i promocije mera Ministarstva poljoprivrede, Šid je nedavno posetio državni sekretar **Daniilo Golubović**. Bila je to prilika za interaktivnu razmenu iskustava, obzirom da se obilaskom terena stiče jasna slika situacije i upoznaje rad lokalnih samouprava.

Zamenik predsednika SO Šid dr **Željko Fajfrić** tom prilikom je rekao da su se na sastanku čuli konkretni odgovori na najaktuelnija pitanja, a da se rezultati tih razgovora tek očekuju.

Na sastanku sa predstavnicima lokalne samouprave i Kancelarije za poljoprivredu, Golubović je, između ostalog, rekao da bi agrarni budžet u narednoj godini trebalo da bude za 25 posto

Radni sastanak u opštini

veći nego što je bio u ovoj godini, te dodao da će budžet biti usvojen na vreme i u celosti isplaćen poljoprivrednicima.

Opštinska Kancelarija za poljoprivredu podseća ratare i na to da je Vlada donela Uredbu o uslovima i načinu korišćenja subvencija za ratarsku proizvodnju i proizvodnju krompira u ovoj godini.

- Korisnik ima pravo na subvenciju u iznosu od 6.420 dinara po hektaru prijavljene površine, umanjenu za iznos avansa ostvarenog po osnovu Uredbi o uslovima i načinu korišćenja premije za proizvodnju žitarica i krompira, za pro-

izvodnju krmnog bilja, za industrijsko bilje i za proizvodnju duvana u listu. Rok za podnošenje zahteva je 1. decembar – ističe Dejan Vučenović, stručni saradnik u Kancelariji za poljoprivredu Opštine Šid.

S. Mihajlović

Доо ветеринарска станица САВА СРЕМ

Лаћарак

Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266

Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад Раичевић

Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80

Др. вет. мед. спец. Миленко Перич

Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9

Др. вет. мед. спец. Сава В. Шараци

Чалма, 022/685-600, ул. Победа 24

Др. вет. мед. Милорад Кевил

Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7

Др. вет. мед. Наташа Секулић

- Лечење
- Вакцинација
- Вештачко осемењавање
- Превентива
- Трихиноскопија
- Продаја пилића
- Сточна храна
- Премикси
- Лекови

VETERINA

Dr vet. med. spec. Milenko Perić

U 1985. godini došlo je do najveće i najrasprostranjenije invazije trihineloze kod ljudi u našoj zemlji. Po broju obolelih sremskomitrovačka opština zauzima neslavno prvo mesto, ne samo kod nas, već i u Evropi.

Trihineloza je zajednička parazitska bolest životinja i čoveka. Do sada je ustanovljeno da od nje može da prebolu 49 različitih divljih i domaćih životinja, kao i čovek. Bolest prouzrokuje nematod *Trichinella spiralis*, koja se nalazi u istom nosiocu u dva oblika i to kao crevna i mišićna trihinela.

Čovek se trihinelom skoro isključivo zarazi mesom i mesnim prerađevinama domaće i divlje svinje. Pri tome najčešći izvori infekcije su slabo kuvano ili pečeno meso, sveže i suve kobasice, kulen, šunka i druge nedovoljno termički obrađeno meso. U poslednje vreme kod nas je zabeleženo i par oboljela ljudi koji su jeli medvede meso.

U slabo kuvanom ili pečenom mesu, kao i u suvomesnatim proizvodima trihinela žive od nekoliko dana do nekoliko godina.

Od trihineloze oboljevaju sve vrste mesojeda i svaštjeda. Kod nas su za zabeleženi slučajevi oboljenja kod medveda, vuka, lisice, divljemačke, risa, divlje svinje, jazavca, kune i više vrsta glodara.

TRIHINELOZA

Zajednička bolest životinja i čoveka

Biljojedi konj, goveče, ovca, kao i odgovarajuća divljač pod prirodnim uslovima ne oboljevaju od trihineloze.

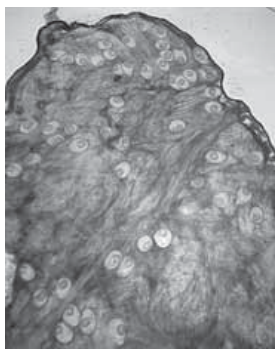
Razvoj uzročnika

Pošto svinje (ili neki drugi podesni nosilac) pojedu sirovo ili termički nedovoljno obrađeno meso invadirano mišićnim trihinelama, čaure parazita budu svarene, larva u crevu ubrzo naraste do polne zrelosti. Danas se smatra da osim na ovaj način svinja može da se invadira larvama i ukoliko pojedete ekskremete zaraženog psa u periodu inkubacije, kada se deo larvi peristaltikom evakuise u spoljnu sredinu. pored ovoga treba napomenuti da domaći glodari, takođe, imaju značaj u širenju ove bolesti. Odavno se zna da pacov predstavlja osnovnog domaćina i rezervoar trihineloze, jer on održava u sebi ovog parazita, ili ga prenosi na drugog pacova (kanibalizam). Otuda je i razumljiva potreba za sistematskom deratizacijom kao jedan od načina suzbijanja trihineloze.

Primeru radi treba napomenuti da se čovek lako zarazi sa nekoliko grama trihineloznog mesa. Tako, na primer, u 250 grama invadiranog svinjskog mesa nalazi se preko 30 miliona larvica. Takođe je poznato da je broj od 50-90 miliona larvi smrtonosan za čoveka.

Klinička slika

Kod životinja, naročito kod svinja, ova bolest prolazi nezapaženo, ili su znaci koji se pojave kod životinja obolele od trihineloze nedovoljno specifični da bi se sa sigurnošću mogla da postavi dijagnoza. Ako je infekcija sla-

U 250 grama invadiranog svinjskog mesa nalazi se preko 30 miliona larvica

ba, kod svinja se ne zapažaju nikakvi simptomi a to je slučaj u preko 90% prirodnih infekcija. Izraženost znakovna bolesti ne zvisi samo od jačine infekcije nego i od vrste životinja i od individualnog reagovanja organizma na infekciju.

Simptomi bolesti prouzrokuju jačim infekcijom mogu se podeliti u tri faze:

- prva intestinalna (stomačna) faza koja počinje najranije 24 časa posle infekcije, odlikuje se nespecifičnim gastroenteritisom, što može biti praćeno prolivom, povraćanjem i slabom groznicom,

- druga mišićna faza (počonje oko nedelju dana posle infekcije i traje nekoliko nedelja) ispoljava se promeňanjem krvnom slikom (eozinofilija),

oteženim disanjem, otokom u predelu očiju, zapaljenjem grkljana, upalom nožnih mišića... Ako obolela životinja uginu onda se to uvek dešava u ovoj fazi. Ukoliko životinja preživi nastupa trća faza,

- faza oporavljanja počinje 6-8 nedelja posle infekcije kada mnogi simptomi bolesti počinju da se gube.

Kod ljudi obolelih od trihineloze javlja se otok u predelu očiju i lica, krvna slika je takođe promenjena, pojavljuje se groznica, bolovi u mišićima, zapaljenje sluzokože očnih kapaka, stomačne smetnje, smetnje disanju, promene na koži i dr. Invazija parazita u srce i mozak, može da izazove zapaljenje srčanog mišića odnosno mozga i moždanih ovojnika. Telesna temperatura se kreće između 38-40 C.

U toku crevne faze mogu se u crevu naći upalne promene različitog stepena. U mišićnoj fazi za vreme razvoja mišićnih trihinela dolazi do zrnaste degeneracije invadiranih mišićnih vlakana i do atrofije susjednih vlakana. Posle začaurenja pomenute promene nestaju. Kasnije dolazi do zakrečavanja hijalinih čaurica trihinela.

Lečenje

Kod životinja ne dolazi u obzir.

Kod čoveka lečenje je moguće, ali samo u početku bolesti. Danas se upotrebljavaju vrlo efikasni preparati, koji lako uništavaju trihinela ali samo dok su u crevima. Onog trenutka kada larve stignu do poprečnoprugaste muskulature i učaure se efikasnost svih preparata prestaje. Tada jedino preostaje davanje analgetika. Dokazano je da larve u mišićima ostaju i do 30 godina.

Profilaksa

Za suzbijanje trihineloze potrebno je da se bolest dobro poznae. Profilaksa trihineloze domaćih i divljih životinja indirektno služi i profilaksi trihineloze ljudi. U tu svrhu obavezno je da se sprovedi trihinoskopija svinjskog mesa na svim klanicama, kao i trihinoskopija mesa divljih životinja koje služi ljudima za ishranu a mogu da budu nosioci trihinela (divlja svinja, medved...). Odstreljene i uginule divlje životinje potrebno je duboko zakopati. Kožare moraju biti tako uređene da do kože ne mogu da dopru glodari kao i pas i mačka. Znatno mesto za suzbijanje trihineloze ima i sistemska deratizacija, naročito na svinjskim farmama i klanicama. Treba sprečiti ishranu svinja napojem koji sadrži sirovo otpatke nepregledanog svinjskog mesa i mesa drugih potencijalnih nosilaca trihinela. Osim toga za ljude je važno da ne jedu sirovo, nedovoljno pečeno ili nedovoljno kuvano svinjsko meso, koje nije trihinoskopski pregledano. Sušeno meso, suvomesnati proizvodi u tom pogledu predstavljaju posebnu opasnost a s obzirom da mogu da sadrže larve trihinela.

Kuvanje i pečenje mesa larve trihinela sigurno uništava. Tako na primer T od 56-70 C uništava larve za 15 min. Osim ovog metoda ubijanje trihinela može se izvesti i smržavanjem za koje je potrebna vrlo niska temperatura (-35 C ubija larve za 15 min. a na -26 C je potrebno 12 časova).

U klanicama meso trihinelnih životinja se neskladljivo uklanja (asanacija).

Ulje od šljiva iz plodnog Srema

Bračni par Miroslav i Jasna Stojanović jedini su u našoj zemlji, a drugi u Evropi koji su uspjeli da proizvedu jestivo ulje od šljiva na gazdinstvu nadomak Stare Pazove. U svom ekološkom dućanu u Beogradu nude i starinske sapune, kreme, šampone od ove koštunjavog voća, ali i jedinstveno sirće od kupine i maline

Jedinstvena radionica ulja, eko art i gift šop

Bračni par Miroslav i Jasna Stojanović su jedini u našoj zemlji koji su uspjeli da naprave jestivo hladno ceđeno ulje od šljiva. Prvi su u Srbiji, a posle Francuza drugi u Evropi. Ovaj jedinstven proizvod stiže iz njihove fabrike u Vojki. Plodna sremačka ravnica bila je ponovo široke ruke prema ovim mladim ljudima. Ni podrška poslovnih partnera Igora i Zorice Armuš nije izostala.

Bilo je to pre tri godine. Na gazdinstvu porodice Armuš u Vojki nedaleko od Stare Pazove dobijene su prve kapijce ulja od koštica šljive i ispitane na Tehnološkom fakultetu u Novom Sadu. Sertifikati i dozvole stigle su godinu dana kasnije. Nedavno su Stojanović otvorili i jedinstvenu prodavnicu u Čumičevom sokačetu u Beogradu.

Jedinstvena radionica ulja, eko art i gift šop "All nut" smeštena u centru prestonice prvo će posetioce da dočeka svežim mirisom od konac poredanih sapuna na drvenom stolu. Dočekaće posetioce i poseban ambijent kojim odiše ovaj dućan. Poseban jer se u njemu nalazi starinska plava mašinu za ceđenje maka koju okružuju desetine bočica ulja od šljiva. Tu je frižider škrinja iz kuće Dunderski, a na njoj apotekarska vaga sa naslaganim kutija-

ma krema. Našao susvoje mesto ovde i originalni drveni ston sa ogledalom i trošni limeni lavabo pun suncokreta.

Bez hemikalija

Originalan je ovaj dućan Stojanovića ne samo po neobičnom enterijeru već i jedinstvenom proizvodu – jestivim uljem od šljiva, odnosno od koštica ove voćke. Kako su uspjeli da naprave ovaj jedinstven proizvod objašnjava Miroslav Stojanović:

- Dugo smo razmišljali kako da napravimo novi srpski proizvod. A onda smo došli na ideju da iskoristimo košticu od šljiva, kojih ima u Srbiji, a uopšte se ne koriste. Probali smo ulje od ovog voća koje jedino Francuzi prave u svetu, i rešili i sami da se okušamo.

Rečeno učinjeno. Tako je i nastala ova radnja, zamišljena kao izlog proizvoda dobijenih od ulja šljive i lešnika. Ona je zapravo radionica ulja, eko art i gift šop u isto vreme. Sve što je izloženo u njoj može da se kupi. Ovo što trenutno može da se vidi u njoj, već je prodato. Tako da će postavka stalno da se menja.

A jedino u ovoj ekološkoj radionici može da se kupi jestivo hladno ceđeno ulje od koštica šljiva, ulje od lešnika, kao i proizvodi dobijeni od njih. Ima tu sapuna, krema za lice i ruke, seruma, ulja za masažu, kupki, i losiona za telo, šampona...ali i sirće od maline i kupine. Tu su i preparati za sunčanje sa zaštitnim faktorom dvanaest.

Svima im je osnova ista - ulje od koštica šljiva. Hemikalija nemaju,

Ništa se ne baca

Za litar ovog ulja treba pedeset kilograma očišćenih koštica. I ništa se ne baca. Preostali deo semenke Stojanovići koriste za grejanje sušare, a uskoro planiraju da od njih prave i brikete. I pogača koja tokom prerade nastaje može da se iskoristi kao prvoklasna sirovina i hrana za stoku. Uz pomoć francuskog partnera uspeo je Miroslav nju da pošalje na analizu u Nemačku jer je se kod nas ispitivanja kojim se otkriva prisustvo cijanida teže rade.

Miroslav i Jasna Stojanović

Mi upotrebljavamo košticu od suvih šljiva jer su punijeg ukusa i jačeg mirisa. Kada ih kupite u džaku od deset tona izgledaju poput džema sa košticama. Onda se seme izvlači iz svake košticu, što je dug i mukotrpan posao. Pored mašina, deo se i ručno obrađuje. Kompletno čisto seme, odnosno njegova srž se potom cedi

ali drugih biljnih sastojaka poput lavande, kleke, šargarepe imaju. Ima i svinjske masti od koje se prave sapuni. Interesovanja ne manjka, ni domaćeg, ali ni stranog.

Bio je Miroslav i sam na početku bio skeptičan. Ali, malo ko je ostao imun na prirodne i potpuno ekološke proizvode. Tako recimo oni koji vole prirodne proizvode za dve stotine i pedeset mililitara delikatesnog ulja od šljiva treba da izdvoje dve hiljade dinara, a za starinske bezvodne sapune oko četiri stotine dinara.

- Kada smo počeli proizvodnju pronašli francusku firmu koja pravi ulje od šljiva. Prodaju ga luksuznim restoranima i svetski poznatim kozmetičkim kućama jer je skup i delikatesni proizvod. Plašili smo se da naši ljudi neće da budu zainteresovani. Međutim, brzo smo se uverili da smo pogrešili. Već se šalimo da možemo da napravimo mapu gde su se proizvodi otputovali. Tu su gotovo sve evropske zemalje, Rusija, Amerika, Australija, Južnoafrička Republika.

Višestruka korist

Objašava ukratko Miroslav i kako nastaje ovaj jedinstven proizvod:

- Mi upotrebljavamo košticu od suvih šljiva jer su punijeg ukusa i jačeg mirisa. Kada ih kupite u džaku od deset tona izgledaju poput džema sa košticama. Onda se seme izvlači iz svake košticu, što je dug i mukotrpan posao. Pored mašina, deo se i ručno obrađuje. Kompletno čisto seme, odnosno njegova srž se potom cedi.

Ulje dobijeno od otpada ove koštunjave voćke može da se koristi u ishrani ili kao sastojak već spomenutih kozmetičkih proizvoda.

- Francuzi ulje od šljiva smatraju delikatesom. Običan paradajz sa bosiljkom prelivljen njim ima fantastičan ukus. Koristi se i za ostale salate. Odličan je preliv za grilovano meso i povrće, a stavlja se u kolače i slatke testa kojima daju ukus marcipana.

Koja je reč o termičkoj obradi, ulje trpi temperaturu do sto deset stepeni, ali samo osamnaest sati. To ne znači da ne može da se prži, ali nije preporučljivo. Uz to gubi i prepoznatljiv ukus i miris.

Ništa manje nije zanimljivo ni ulje od lešnika. Razume se njegova proizvodnja je jednostavnija jer se već očišćene semenke cede. Od ovog koštunjavog ploda prave Stojanović i brašno, koje je kako kažu fantastično za kolače. Ako se lešnik pomeša sa čokoladom dobije se poslastica nalik poznatoj "nutelli". Velikodušno Miroslav otkriva recept:

- Iskreno, mera ne postoji. Mi pravimo po ukusu. Potreban je puter od lešnika, crna čokolada, cimet i džem od kajsija. Sastojci se pomešaju kako ko voli.

A kakav bi razgovor bio da se ne spomene Srbija pod šljivama. Skromno naš domaćin kaže da je i ponosan što je jedna naša autohtona vrsta konačno ušla u ozbiljniju proizvodnju. Iskren je i skroman Miroslav. Priznaje da je dosta truda i volje uloženo da bi svetlost dana ugledao ovaj jedinstveni proizvod koji iz Vojke stiže na sve četiri strane sveta.

Gorana Petrović

Izlog proizvoda dobijenih od ulja šljive i lešnika

Ulje od šljiva Francuzi smatraju delikatesom

Podizanje vinograda

Prof. dr Nada Korać,
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo,
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Najjednostavnije je podizati vinograd na čistom zemljištu gde nisu u prethodnom periodu gajene višegodišnje kulture. Međutim, ako se zemljište mora krčiti, potrebno je da se pažljivo uklone svi ostaci korena prethodnih kultura, a u narednih tri do pet godina zemljište se mora „odmarati“. Najbolje je za to vreme na njemu gajiti leguminoze ili smeše različitih biljaka koje će poslužiti kao zeleniše đubrivo i obogatiti zemljište organskom masom

U Srbiji su definisani vinogradski rejon, podrejon i vinogorja u okviru kojih postoje optimalni agroekološki uslovi za vinogradarsku proizvodnju. Potencijal neiskorišćenih površina je veliki, te izbor lokacije ne bi trebalo da predstavlja veći problem. Prednost treba dati južnim ekspozicijama, blago nagnutim i dobro osunčanim terenima. Loza dobro uspeva na velikom broju različitih tipova zemljišta.

Najjednostavnije je podizati vinograd na čistom zemljištu gde nisu u prethodnom periodu gajene višegodišnje kulture. Međutim, ako se zemljište mora krčiti, potrebno je da se pažljivo uklone svi ostaci korena prethodnih kultura, a u narednih tri do pet godina zemljište se mora „odmarati“. Najbolje je za to vreme na njemu gajiti leguminoze ili smeše različitih biljaka koje će poslužiti kao zeleniše đubrivo i obogatiti zemljište organskom masom.

Ako se proizvođač odluči za organsku proizvodnju grožđa, pored osnovnih principa moraju se ispoštovati dopunski, specijalni zahtevi koji su regulisani Zakonom o organskoj

svojih specifičnih zahteva, organska proizvodnja se najuspešnije može organizovati i kontrolisati na manjim površinama.

Priprema zemljišta

Priprema zemljišta ima za cilj da omogući optimalan vodno-vazdušni režim i stvori što povoljnije uslove za razvoj čokota.

Zemljište se mora posmatrati i tretirati kao živi organizam čiji su svi elementi povezani i moraju biti u ravnoteži. Ono mora biti „zdravo“, plodno i dovoljno vlažno.

Pre podizanja novog zasada neophodno je da se uradi analiza obezbeđenosti zemljišta hranivima kako bi se pravilno odredile količine đubriva koje će biti unete (tzv. đubrenje na rezervu ili meliorativno đubrenje). Rigolovanje zemljišta se izvodi na dubinu 60-80 cm, specijalnim plugovima. Ovo je potrebno uraditi najmanje tri meseca pre podizanja zasada, najbolje u jesen kako bi zemljište izmrzlo tokom zime, natopilo se vodom i razrazilo. Za meliorativno đubrenje potrebno je nabaviti kvalitetan stajnjak (5-10 vagona

Slika 195. Posadeni lozni kalem (N. Korać)

proizvodnji i organskim proizvodima. Takav vinograd se može podizati na parcelama koje su dovoljno udaljene od industrijskih i drugih objekata koji su potencijalno zagađivači (cementare, hemijska industrija, autoput i sl.). Odabrana parcela mora biti udaljena bar 50 m od važnijih saobraćajnica na kojima je frekvencija do 100 vozila na sat, ili najmanje 20 m ako je odvojena živom ogradom u visini od najmanje 1,5 m. Ako se na susjednim parcelama gaji vinova loza konvencionalnim metodama, one moraju biti udaljene bar 10 m ili 5 m ako između njih i parcele sa organskom proizvodnjom postoji zeleni pojas ili druga fizička prepreka u udaljenosti od najmanje 1,5 m. Zbog

po hektaru) i mineralna đubriva, pre svega fosfor i kalijum (do 2000 kg/ha od svakog) (Kuljančić, 2007).

Za zasnivanje vinograda po principima organske proizvodnje, sintetička mineralna đubriva nisu dozvoljena. Mogu se primeniti lozina organskog porekla i neka prirodna mineralna đubriva. U organskoj proizvodnji grožđa, umesto rigolovanja, preporučuje se podiranje zemljišta u jesen, specijalnim plugom – podriivačem na dubinu 70-80 cm, i naknadna obrada (do 60 cm dubine) u cilju zaoravanja organskog đubriva. U proleće, pre sadnje se obavlja površinska obrada, bez prevrtanja zemljišta. Tokom obrade preporučljivo

Slika 194. Sadnja vodenom sadijkom - hidroburom (N. Korać)

Slika 193. Lozni kalemovi pripremljeni za sadnju u jamiće i zasadnju hidroburom (N. Korać)

je koristiti mehanizaciju sa širokim gumama. Obradu vršiti kada je zemljište suvo i izbegavati oruđa koja narušavaju strukturu zemljišta (sabitajaju ga ili prevrću).

Ako se vinova loza sadi na malim površinama, u bašti ili na okućnici, zemljište se takođe mora kvalitetno pripremiti i nadubriti. Duboka obrada se mora izvršiti u jesen, ašovom (2-3 dubine ašova). Za đubrenje se može koristiti kompost ili treset.

Sadnja

U našim klimatskim uslovima vinova loza se sadi u proleće, do početka vegetacije (do 15. aprila). Sadnja se obavlja kvalitetnim loznicim kalemovima odabranih sorti. Ožiljenim reznicama (korenjacima) vinograd se može podizati samo na peskovitim zemljištima, sa više od 70% kvarca, gde ne postoji opasnost od floskera. Takvih zemljišta kod nas ima vrlo malo.

Pre sadnje se mora obaviti razmervanje i obeležavanje putne mreže, redova i sadnih mesta u redu. Idealno bi bilo da redovi budu u pravcu sever-jug, zbog optimalnog korišćenja sunčeve svetlosti, ali najčešće drugi faktori, kao što je oblik parcele, dominantni vetrovi ili nagib terena, utiču na ovu odluku. Dužina redova ne bi smela biti veća od 100 metara. Rastojanje sadnje zavisi od velikog broja faktora: klimatskih uslova, odabranih sorti i uzgojnog oblika, agrotehnike, stručnosti i iskustva proizvođača. Na osnovu dosadašnjih saznanja, iskustava i klimatskih uslova naše zemlje, optimalno rastojanje sadnje bi bilo 2,7 h 1,0-1,2 m ili 2,7 h 1,6 m (ako se kalemovi sade u paru).

Pre sadnje lozni kalemovi se moraju pregledati i pripremiti. Žile se skraćuju na dužinu 8-10 cm ako se sadnja obavlja u iskopane jamiće, ili na 2-4 cm (slika 193) ako se sadi hidroburom (vodenom sadijkom). Na plemenitom delu loznog kalema se ostavlja jedno ili dva zdrava zimska okca. Gornja trećina loznog kalema se parafiniše. Do momenta sadnje pripremljeni lozni kalemovi se čuvaju u hladnoj prostoriji, sa žilama potopljenim u vodu (ne duže od 7 dana).

Sadnja hidroburom (slika 194) ima niz prednosti nad klasičnom sadnjom u jamiće: brža je i ekonomičnija, a kalemovi se zalivaju odmah pri sadnji sa nekoliko litara vode u kojoj se mogu rastvoriti dozvoljena đubriva i insekticidi. Jednim agregatom sa dva hidroburom i 7-8 radnika postiže se učinak sadnje od 1-3 ha na dan. Na peskovitom zemljištu učinak je veći.

Na okućnici nema uslova za sadnju hidroburom, pa se ona obavlja ašovom u iskopane jamiće. Dubina jamića je oko 40-50 cm. Oblik jamića može biti kvadratni, trouglast ili okrugao. Na dno jamića se sipa sloj rastresite zemlje, zatim se stavlja pripremljen lozni kalem, žile se lepo rasporede i na njih se sipa sloj sitne zemlje. Zatim se u svaki jamić stavlja oko 5 kg kvalitetnog stajnjaka (goveđi, konjski) i oko 100 g P i K đubriva pomešanih sa zemljom i na kraju se preko đubriva nasipa zemlja, nagazi se oko kalema i zalije sa desetak litara vode. Kada se voda upije, motikom se oko kalema dodaje sitna zemlja (slika 195).

Neophodne mere pre podizanja novog zasada

Pre podizanja novog zasada neophodno je da se uradi analiza obezbeđenosti zemljišta hranivima kako bi se pravilno odredile količine đubriva koje će biti unete (tzv. đubrenje na rezervu ili meliorativno đubrenje). Rigolovanje zemljišta se izvodi na dubinu 60-80 cm, specijalnim plugovima. Ovo je potrebno uraditi najmanje tri meseca pre podizanja zasada, najbolje u jesen kako bi zemljište izmrzlo tokom zime, natopilo se vodom i razrazilo. Za meliorativno đubrenje potrebno je nabaviti kvalitetan stajnjak (5-10 vagona po hektaru) i mineralna đubriva, pre svega fosfor i kalijum (do 2000 kg/ha od svakog) (Kuljančić, 2007).

Ako kalemovi pre sadnje nisu parafinirani, iznad njih se posle sadnje mora napraviti humka od sitne zemlje koja će štiti kalem i lastariće od isušivanja. Poželjno bi bilo odmah posle sadnje postaviti kompletnu potporu (naslon) u skladu sa odabranim uzgojnim, i izvršiti površinsku obradu zemljišta koje je pri sadnji ugaženo.

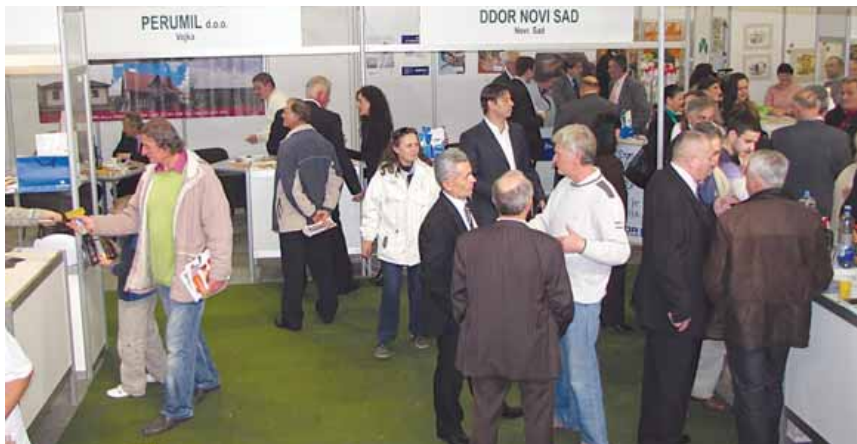
Sadnja se obavlja po suvom vremenu. Zemljište ne sme biti previše vlažno. Posle sadnje treba obaviti površinsku obradu zemljišta i posejati leguminoze ili druge biljne vrste u cilju pokrivanja međurednih prostora. Ako nema dovoljno padavina, obavezno je zalivanje posadenih kaleмова jer zeleni pokrivač predstavlja konkurenciju mladim čokotima.

Ako se čokoti sade u paru a predviđena je metalna potpora, stubovi se postavljaju pre sadnje kako bi racionalno koristili prostor u redu (kalemovi se sade sa obe strane stuba).

PREUZETO IZ KNJIGE:
PROIZVODNJA VOĆA
I GROŽĐA NA MALIM
POVRŠINAMA

Efikasna promocija biznisa

Sajam je okupio izlagače metalne i plastične galanterije, prerade drveta, hemijske industrije, IT opreme, građevinarstva, tekstila, obuće, prehrambene industrije, mehanizacije, poljoprivrede, turizama i ugostiteljstva

Sajam, najbolji do sada

Organizaciji opštine Stara Pazova i Sremske privredne komore, uz podršku Pokrainskog sekretarijata za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova, u Novoj Pazovi drugog i trećeg novembra, održan je šesti po redu Regionalni sajam privrede.

Predstavljajući poslovni okvir, sajamska manifestacija omogućava učesnicima iz različitih sfera biznisa da ostvare kontakte, razmene iskustva i promovišu sopstveni biznis na

efikasan način. Sajam je ove godine okupio izlagače metalne i plastične galanterije, prerade drveta, hemijske industrije, IT opreme, građevinarstva, tekstila, obuće, prehrambene industrije, mehanizacije, poljoprivrede, turizama i ugostiteljstva. Takođe, učesnici Sajma imali su priliku da prisustvuju stručnim skupovima, od kojih je, čini se, najinteresantnije bilo predstavljanje seta najnovijih poreskih zakona.

Pozdravljajući učesnike i posetioce sajma, predsednik opštine Stara Pazova Đorđe Radinović je naglasio da je to jedinstvena prilika da se sretnu i razmene iskustva o poslovnoj saradnji.

– Ovaj sajam je ponos naše opštine, kao i celog Srema – kazao je Radinović.

Predsednik Sremske privredne komore Milan Božić pozdravio je predstavnike svih privrednih komora iz okruženja, kao i predstavnike Privredne komore Srbije i Vojvodine, predstavnika Vlade Rpublike Srbije i sve goste i učesnike.

– Stara Pazova i ceo sremski region su zaslužili ovakvu jednu manifestaciju gde se mogu prikazati

Ratko Filipović, predsednik PKV

moćnosti sremske privrede. Ovo je pravo mesto i mogućnost i prilika da se svi privredni subjekti okupe na jednom mestu i uspostave direktne kontakte u vezi saradnje – kazao je Milan Božić.

Predsednik Privredne komore Vojvodine Ratko Filipović je podsetio da je zadatak komorskog sistema u Srbiji da promoviše privredu naše republike u zemlji i inostranstvu, a pre svega u onom delu slobodnog svetskog tržišta gde nije lako nastupiti. Uveren da u Sremu nema boljeg mesta za ovakav sajam, Filipović je istakao da su opština Stara Pazova, a i MZ Nova Pazova, „apsolutno pravo mesto koje se dokazalo više decenija snagom preduzetništva i snagom preduzetnika. Nije slučajno da je danas opština Stara Pazova jedan od lidera razvoja malih i srednjih preduzeća i to je ono što mi kao privredna komora apsolutno poznajemo i što želimo da u narednom periodu

Obilazak sajamskih štandova

maksimalno pomognemo, jer bez snage preduzetništva nema razvoja srpske privrede“.

– Nama trebaju strane investicije, trebaju nam i krediti i puno toga, ali bez snage naših preduzetnika ne možemo očekivati da napredujemo – rekao je predsednik Privredne komore Vojvodine.

Sajam privrede u Novoj Pazovi otvorio je državni sekretar u Ministarstvu energetike, razvoja i zaštite životne sredine Vladan Zdravković.

– Veliko mi je zadovoljstvo da prisustvujem ovom sajmu koji se odvija na idealnom mestu, praktično gde je počela mala privreda u staroj Jugo-

slaviji i sada je uspešno nastavljaju u Srbiji. Ono što je jako važno, to je da su opština i opštinske strukture omogućile jedan solidan razvoj male privrede u ovom kraju i da postoje svi uslovi da se taj razvoj odvija nesmetano. Naša želja je da se uspostavi jedan mali centar za zelene tehnologije, za održivi razvoj, jer verujemo da bez zaštite životne sredine, koliko god da privreda napreduje, neće biti dobro – rekao je Vladan Zdravković i istakao da će ova opština biti jedan industrijski centar u kome će se paralelno s razvojem industrije, odvijati i zaštita životne sredine.

G. M. – D. Č.

Sajam otvorio Vladan Zdravković

Dobra prodaja

– Firma DMS je osnovana pre 25 godina. Radili samo konstrukciju alata za probijanje, secanje, livenje, ali s obzirom na pad tih poslova krenuli smo da radimo sa trafo limom, secanje, probijanje trafo lima i isporuku za magnetna kola i izradu transformatora – kaže Saša Jovanović vlasnik SZR "DMS" iz Ripnja.

– U zadnje vreme narod se vraća sve više na obradu voća i povrća, te naše proizvode najviše plasiramo u poljoprivredne apoteke i na manifestacijama kao što je "Smederevska berba" u Smederevu, "Oplenačka berba" u Topoli i "Vršacki vinogradi" u Vršcu. Inače, prese za čvarke na rumskom vašaru nam se dobro prodaju – kaže Jovanović.

Saša Jovanović

Okrenuti malom seljaku

– "Agroart" postoji 30 godina i bavi se proizvodnjom poljoprivrednih mašina i rezervnih delova proizvođača iz bivše Jugoslavije. Radimo 22 poljoprivredne mašine, a imamo i 7.200 rezervnih delova za razne mašine koje proizvodimo – kaže Mile Labanac, predstavnik firme "Agroart" iz Stare Pazove.

– Naša intencija je da pokrивamo povrtarstvo i voćarstvo, a to su pre svega mašine za sadnju belog i crnog luka, ali i sadnju drugih povrtarskih kultura.

Imamo mašinu koja automatski uzima čen i sadi, što je pogodno kako za mala tako i za velika gazdinstva. Imamo i mašinu za čišćenje belog luka koja razbije glavicu na čeni. Naša firma se opredelila na sitnog seljaka, na povrtarstvo i voćarstvo – rekao je Labanac.

Mile Labanac

"Mesoprodukt" - 50 godina kvaliteta

– "Mesoprodukt" je firma koja datira iz 1962. godine – sada nam je jubilarnih 50 godina. Sve vreme smo bili privatna firma, počevši od mog oca, mene, mog sina i pretpostavljam da će i unuk nastaviti, a još uvek smo zanatsko-trgovinska radnja – rekao nam je Mile Mihajlović vlasnik "Mesoprodukta".

"Mesoprodukt" ima farmu od 500 krmača i oko 3.500 svinja u proizvodnji. Imamo 13 svojih prodajnih mesta u Indiji, Rumi, Novom Sadu, Beogradu, Lačarku, Vrdniku. Bavmo se proizvodnjom svežeg mesa, suhomesnatih, barehni, trajnih i polutrajnih proizvoda, a imamo paletu od oko 50 proizvoda – kaže Mihajlović.

Mile Mihajlović

Hrane i sebe i druge

Kazneno popravni Zavod u Sremskoj Mitrovici spada u jednu od najstarijih institucija ovog tipa u Srbiji. U okviru svojih aktivnosti Zavod, između ostalog, intenzivno razvija i poljoprivrednu proizvodnju kao fundamentalnu granu privrede, a sve u cilju obezbeđivanja prehrambenih proizvoda kako za sopstvene, tako i za potrebe tržišta te upošljavanja osuđenih lica.

Na svojim njivama i farmama, sremskomitrovački Zavod proizvodi i prerađuje kukuruz, pšenicu, soju, mleko, meso i druge proizvode po kojima je čuven i, kako kažu upućeni, neprikosnoven u odnosu na druge srpske ustanove za izvršenje krivičnih sankcija.

Zadovoljavajući prinos

I pored suše koja je obeležila ovu godinu, Zavod, kako ističe **Željko Lazarević**, načelnik Službe za obuku i upošljavanje, može biti zadovoljan ostvarenim prinosom. Na posejanih 190 hektara, kukuruz je dao prinos od 3 tone po hektaru, pšenica, zasejana na 250 hektara, ostvarila je prinos od preko 4 tone po hektaru, dok je soja, zasejana na 37 hektara dala prinos od 1800 kilograma po hektaru.

- Kao što je dobro poznato, ova godina je bila izuzetno sušna i vremenski uslovi su u mnogome umanjili planirani rod. Zahvaljujući primeni kvalitetne i pune agrotehnike, savremenim merama zaštite i domaćinskom odnosu u delu nege i ubiranja, Kazneno – popravni Zavod je postigao zavidne prinose ratarskih kultura ne samo na nivou regiona i Vojvodine, nego i Srbije u celosti. Najviše štete suša je ostavila na prinosu lucerkinog sena gde će se, to je već sasvim izvesno, javiti deficit, ali smo sa druge strane uspešili da pripremimo preko milion kilograma kukuruzne silaže koja je glavni nosilac kabastog obroka u ishrani preživala - objašnjava Lazarević.

Jesenja setva

Jesenja setva na oko 200 hektara pšenice i 30 hektara ječma je završena, a kako napominje **Dragan Zdravković**, šef Odseka poljoprivredne proizvodnje pri KPZ-u, u jeku su radovi punog oranja i razbacivanja mineralnog đubriva na planiranih 300 hektara na kojima će se sejati kukuruz, 100 hektara za soju i 20 hektara zobi.

- Setva pšenice je urađena uz primenu pune agrotehnike i očekujemo da u potpunosti zadovoljimo potrebe Zavoda za brašnom koje se koristi kako u pekari za proizvodnju hleba za potrebe osuđenih lica, tako

Magacin povrća

Željko Lazarević

Farma krava

Obnova mehanizacije

vački Kazneno-popravni Zavod je zaključio i ugovor o poslovnoj i stručnoj saradnji sa Poljoprivrednom stručnom službom Sremska Mitrovica. Cilj ove saradnje je, kako ističe Željko Lazarević, unapređenje proizvodnje, uvođenje inovacija u proizvodne procese, izvođenje makro i mikro oglada sa hibridima različitih ratarskih kultura, praćenje savremenih trendova i primena nauke u samom procesu proizvodnje.

- Kao bitan aspekt saradnje sa Poljoprivrednom stručnom službom ističe se zajednički rad na polju stočarske proizvodnje, odnosno kontrole sporvedenja propisanih mera Zakona o stočarstvu, matičnog evidentiranja porekla kao i evidentiranja produktivnosti grla, objašnjava Lazarević.

Saradnja sa mitrovačkom PSS

Kako savremena poljoprivreda podrazumeva naučni pristup i minimiziranje improvizacije, mitro-

Razvijena stočarska proizvodnja

Kada govorimo o stočarskoj proizvodnji, potrebno je napomenuti da Zavod u svom sastavu poseduje i farmu svinja, muznih krava, farmu ovaca, a od ove godine kao novina, aktivirana je i živinarska farma u kojoj se više nego uspešno vrši tov brojlera i proizvodnja konzumnih jaja.

- Trenutno se u objektima nalazi 336 grla goveda raznih kategorija, 470 komada svinja, 150 ovaca i 30 konja lipicanera. U cilju obezbeđivanja dovoljne količine mesa, aktivirana je i linija za dotov bikova simentalne rase. Za potrebe ishrane osuđenih lica, zaključno sa prvim septembrom, iz klanice Zavoda ekonomatu je isporučeno 45 tona

Farma koka nosilja

Plastenik kao donacija

U sklopu programa podrške stručnom obrazovanju i obuci u zatvorskim ustanovama u Srbiji, Evropska Unija je nedavno sremskomitrovačkom Zavodu donirala dva kompletno opremljena plastenika.

- Tokom prve polovine novembra, očekuje se da prvi polaznici sednu u školske klupe, a jedna od aktivnosti biće i obuka osuđenika za uzgoj povrtarskih kultura u zaštićenom prostoru - ističe načelnik Službe za obuku i upošljavanje mitrovačkog KPZ-a, **Željko Lazarević**. - Svi polaznici koji uspešno završe obuku dobiće sertifikat o stručnoj osposobljenosti. Obuka je besplatna, a sve sa ciljem da se osuđenim licima, po odsluženju zatvorskoj kazni omogući lakše zapošljavanje.

Dragan Zdravković

čistog mesa različitih kategorija. Deo mesa se prodaje i na slobodnom tržištu te se na osnovnu toga ostvaruje i značajan priliv novčanih sredstava - objašnjava Dragan Zdravković. - Svo meso prolazi kroz intenzivno praćenje veterinarskih službi i inspekcija, a sve u skladu sa Zakonom o veterini i prometu mesa.

U sklopu stočarske proizvodnje, sremskomitrovački Zavod poseban akcenat stavlja na proizvodnju mleka na farmi krava „Zelengora“ sa koje se mleko vrhunskog kvaliteta odvozi, između ostalog i u Novosadsku mlekaru. Godišnja proizvodnja mleka prelazi 400.000 litara, a za iduću godinu planirano je povećanje proizvodnje za 100.000 litara.

U korak sa vremenom

- Zadali smo sebi nove ciljeve, lestvicu podigli za još jedan stepen više. U cilju povećanja prinosa i kvaliteta proizvodnje Zavod je krenuo i u obnovu mehanizacije koja se ogleda u kupovini traktora, rol balera, kosačice i utovarivača bala, a posebno smo ponosni na već započetu nabavku savremenog kombajna vrhunskih performansi koji će u mnogome poboljšati kvalitet rada, smanjiti gubitke i povećati produktivnost. Savremena mehanizacija je osnov savremene proizvodnje. To podržava i naša Uprava i pružila nam maksimalnu podršku u težnji da se poljoprivredna proizvodnja kao strateška grana Republike Srbije unapredi i stalno razvija - napominje Željko Lazarević i dodaje da je u planu i izgradnja postrojenja za zagrevanje objekata na bio masu, čime se, kako objašnjava, ulazi u rešavanje pitanja manjka termonegenata uz očuvanje životne sredine.

S. Lapčević

PO PRINCIPIIMA ORGANSKE POLJOPRIVREDE

Uzgoj i nega životinja

Životinjama moramo obezbediti opremu i smeštaj koji neće ugroziti životinju i obezbediti redovnu negu i čišćenje. Hrana treba da bude ukusna i lako svarljiva i da zadovolji potrebe. To znači da moramo obezbediti uslove koji će omogućiti dobro zdravlje i optimum proizvodnje bez zloupotrebe životinja

Organska poljoprivreda je zasnovana na poštovanju prirode i života u skladu sa njom. Zaboravlja se da su životinje bića koja osećaju bol, pate, bića koja znaju da se raduju i da se igraju. Životinje i te kako znaju da izraze svoje emocije, a ako to ne mogu izražavaju frustracije i ugrožen im je integritet. Životinjama moramo obezbediti opremu i smeštaj koji neće ugroziti životinju i obezbediti redovnu negu i čišćenje. Hrana treba da bude ukusna i lako svarljiva i da zadovolji potrebe. To znači da moramo obezbediti uslove koji će omogućiti dobro zdravlje i optimum proizvodnje bez zloupotrebe životinja.

U intenzivnom stočarstvu držanje velikog broja grla na skućenom prostoru prouzrokuje promene u ponašanju životinja, stres, nemogućnost kretanja i prirodnog ponašanja. Ovaj način proizvodnje povlači za sobom potrebu za kastracijom, sečenjem repova, obezbožavanjem, stalnim dodavanjem stimulatora rasta i antibiotika.

Uzgoj životinja u intenzivnom stočarstvu izaziva sledeće probleme:

1. Moderno stočarstvo zahteva utrošak mnogo više energije nego što sadrže krajnji proizvodi.

2. Proizvodnja bazirana na konstantnom gubitku teško se može održati.

3. Sistemi za intenzivnu proizvodnju u stočarstvu traže mnogo ulaganja, lekova, a po najviše skupe hranu.

Stimulatori rasta i lekovi koji se koriste mogu izazvati zdravstvene probleme i rezistentnost na lekove.

Sve ove opasnosti učvršćuju potrebu za organskom poljoprivredom. Postoje dileme koliko su i da li su životinje inteligentna i razumna bića

i kakav treba da bude uzgoj stoke, koji će uzeti u obzir i usaglasiti biološke i etičke, etološke i ekonomske momente?

Odgajanje stoke treba da bude ekonomično, ali se životinje ne smeju zloupotrebljavati. Od životinja treba tražiti optimum, a ne maksimum. Životinje treba odgajati u okruženju gde će izgraditi, stvoriti samoodrživi sistem po ugledu na prirodu, ali i da istovremeno proizvodi višak za potrebe čoveka. Treba odgajati autohtone rase i rase koje žive u određenoj okolini, regionu što ubrzava i pojačava adaptivnu moć životinja.

Prednosti odgoja po organskim principima su značajne. Krave koje su odgojene u organskoj poljoprivredi često dožive 10-11 laktacija, što znači da ispune 80% svog životnog potencijala. Krave možda proizvedu manje u pojedinačnoj laktaciji, ali u krajnjem u životnoj produkciji proizvedu više mleka i teladi u odnosu na krave iz klasičnog uzgoja. Druge prednosti su mala ulaganja, koristi se životna snaga životinja.

Sa etičke i etološke tačke gledišta kriterijumi u organskoj poljoprivredi su sledeći:

- odgoj u skladu sa prirodom uz prisustvo muških priplodnjaka, što omogućuje ispoljavanje prirodnog ponašanja u reprodukciji

- podmladak odgajaju majke

- hrana po sastavu odgovara zahtevima rase i kategorijama životinja kao i vreme hranjenja.

Životinjama se mora omogućiti formiranje grupa u okviru rase, kategorije jer su životinje društvena bića i vole da žive u grupi. Ako ne mogu da stvore grupu unutar svoje vrste moramo im dopustiti da formiraju grupu sa nekom srodnom vrstom. Dopusšteno je da se vezuju samo one životinje koje su bolesne, pred porođajem, ili su iz nekog drugog razloga postale agresivne.

Nega i uzgoj svinja

Svinje su životinje veoma osetljive na stres, pa im zato moramo obezbediti uzgoj u otvorenim objektima sa ispostima i na pašnjacima.

Sprečavanje bolesti

U organskoj poljoprivredi akcenat je na preventivi, a ne lečenju. Zato treba birati jedinice koje su otporne na bolesti i lako prilagodljive uslovima sredine. Odgovarajućim načinom držanja, nege, kvalitetnom hranom i redovnom šetnjom i pašom podiže se otpornost životinja i istovremeno smanjuje mogućnost pojave bolesti i raznih infekcija.

S obzirom da kod nas još nije u većoj meri zaživeo industrijski način stočarske proizvodnje zahtevi koji se postavljaju pri prelasku na organsku proizvodnju neće u većoj meri ugroziti nivo i ekonomičnost proizvodnje.

Mirjana Đorđević
dipl.ing.

Treba im obezbediti objekte gde ih nećemo sputavati u pokretima da mogu slobodno da stanu, legnu i okrenu se bez teškoća. Objekti moraju imati suvo ležište sa mnogo prirodne ventilacije i svetla.

Moramo obezbediti dovoljno prostora za krmaču sa prasadi ma sa najmanje 1m²/100kg zive mere. Veoma je važno izbegavati sukobe i agresivno stanje kod nazimica i zasušenih krmača. Zato je preporučena individualna ishrana. Parenje mora biti prirodno. Krmače se smeštaju u prostor gde će se prasiti pre prašenja sa prostirkom od slame. Prasad se odbija posle 8 nedelja, ali treba da ostanu u porodičnim grupama.

Dozvoljava se individualno sečenje zuba, dozvoljena je kastracija zbog dobrobiti, a za sprečavanje anemije daju se kristali gvožđe-sulfata. Zabrano je sečenje repova.

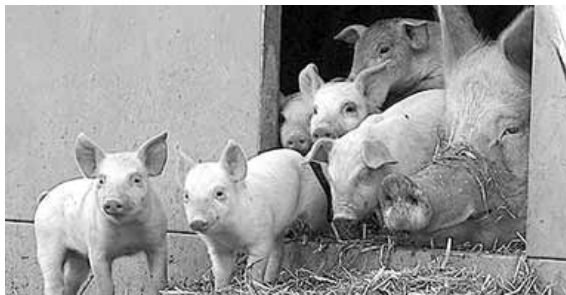
Nega i uzgoj govoda

Osnovno pri uzgoju govoda je da svaki preživač mora provesti dobar deo života hodajući po pašnjacima ili ispostima. Životinje se drže slobodno. U izuzetnim prilikama su vezane (bolest, telenje). Pod u objektu mora biti gladak, ali ne i klizav sa obaveznom prostirkom od slame, ili nekog drugog prirodnog materijala. Životinja uvek mora imati slobodan pristup pojilici i mestu za odmor.

Uzgoj i nega teladi i junica zahteva posebnu pažnju. Svako tele treba da odgaji njegovu majku. Na taj način će prirodna otpornost od infekcije prevazići većinu zdravstvenih problema. Telad se drži u individualnim boksovi ma do 14 dana starosti. Telad moraju posisati kolostrum u roku od 2 sata, a najkasnije 6 sati od rođenja. Tele sisa 1-2 puta dnevno 9 nedelja. Tele koje je starije od 6 meseci odvajaju se od majke. Tovna junad, odnosno, govoda u tovu gaje se na pašnjaku, ali u završnoj fazi tova mogu biti i u objektima. Za krave u laktaciji optimalna temperatura je 10-15 stepeni, do 21 stepen je tolerantna, dok više temperature nepovoljno utiču na period maksimalnog lučenja mleka. Za proizvodnju mleka veoma je važno napajanje vodom ne hladnijom od 10 stepeni. U stresnim situacijama izazvanim toplotom bazira se na zelenoj hrani, a ishrana silažom (njeno varenje) povećava telesnu temperaturu.

U objektima za držanje stoke potrebno je imati nastrešnice, ventilatore i tuševe, jer rashlađivanjem krava muzara možemo povećati prinos mleka za 10-15%.

Odgajanje stoke treba da bude ekonomično, ali se životinje ne smeju zloupotrebljavati. Od životinja treba tražiti optimum, a ne maksimum. Životinje treba odgajati u okruženju gde će izgraditi, stvoriti samoodrživi sistem po ugledu na prirodu, ali i da istovremeno proizvodi višak za potrebe čoveka

Proizvodnja zelene salate

Zelena salata se uspešno gaji u različitim oblicima zaštićenog prostora i na otvorenom polju. Na otvorenom polju se gaji u prolećnoj, letnjoj i jesenjoj setvi

Pišu:

Dipl.inž Radislav Kovačević
Dipl.inž Senka Mišković

Salata je usev kratke vegetacije (50 do 120 dana), što zavisi od tipa, sortimenta, sezone i uslova gajenja.

Salata niče pri temperaturi od 2-4°C. Rast i razvoj odvija se na temperaturama 10-18°C.

Dobro podnosi kratkotrajne mrazeve u fenofazi rozete čak i do -8°C. Visoke temperature preko 25°C dovode do ubrzanog cvetanja.

U kontrolisanim uslovima najpovoljnija za nicanje je temperatura 12-15°C, u fazi sadnje i ukorenjivanja 12-14°C i do kraja vegetacije do 15°C (temperatura zemljišta do 8°C), s tim da je noću temperatura za 4-8°C niža od dnevne.

Za obrazovanje kvalitetnih glavicica neophodna je dužina dana od 10 do 12 sati, a kod letnjih i kasnijih sorti 12-16 sati. U senci i pri gustom usevu i zimi pri nedostatku svetlosti, usporava se rast salate, a glavicica ostaje rastresita.

Ima povećane zahteve prema vlažnosti zemljišta i umerene prema vlažnosti vazduha. Salatu treba zalivati ređe i obilno, i to posebno do momenta obrazovanja glavicice. Visoka vlažnot vazduha dovodi do pucanja glavicice i masovne pojave oboljenja.

Zelena salata se uspešno gaji u različitim oblicima zaštićenog prostora i na otvorenom polju. Na otvorenom polju se gaji u prolećnoj, letnjoj i jesenjoj setvi.

U ranoj proizvodnji salate nedostatak svetlosti je limitirajući faktor, tako da svetlost određuje dužinu

Voditi računa o odabiru sorti

vegetacije. Greška je ukoliko nedostatak svetlosti u ovom periodu pokušamo da kompezujemo povećanjem temperature. U tom slučaju dobija se nekvalitetna i rastresita glavicica. U letnjoj proizvodnji salate zbog visokih temperatura i ubrzanog cvetanja mora se voditi računa o odabiru sorte. Zbog svega navedenog treba obratiti pažnju na odabir sorte u zavisnosti u kom periodu se želi gajiti salata.

U proizvodnji salate najbolje je koristiti malč foliju koja sprečava zemljišne patogene (usporava zarazu), održava zemljište čisto od korova (smanjena upotreba herbicida), čuva vlagu (kap po kap), biljka ne dolazi u kontakt sa zemljom (čistija je).

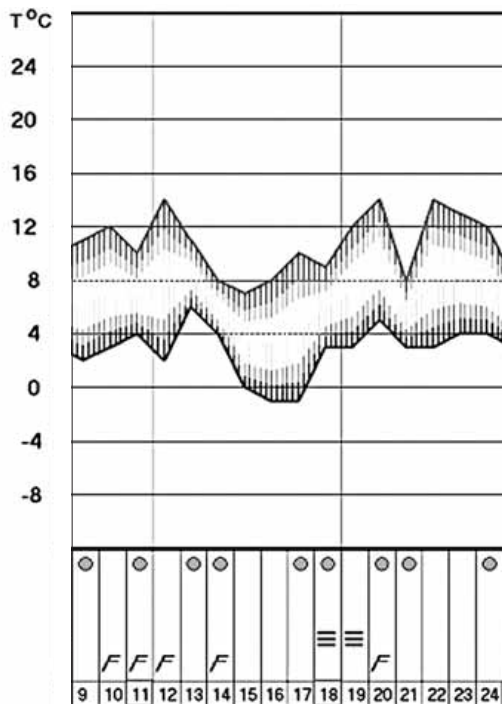
Ukoliko se za pokrivanje koristi agrotekstil potrebno je pojačati kontrolu na bolesti i štetočine. Najbolje bi bilo da je agrotekstil odvojen lukovima od drveta ili plastike od salate.

Zahtevi salate prema temperaturnim uslovima

Optimalna temperatura za vegetativni rast	16°C
Optimalne u toku noći	8-15°C
Minimalna temperatura za rast biljke	5°C
Oštećenje od mraza	-5°C do -8°C

Nedostatak svetlosti usporava rast salate

☐ GRMLJAVINA ☉ KIŠA ☉ MAGLA ☉ SNEG ☉ VETAR - MAXIMALNA TEMP. - MINIMALNA TEMP.

Prognoza vremena - novembar

Ekologija voćaka

Prof. dr Zoran Keserović
Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu
i pejzažnu arhitekturu

Savremena intenzivna proizvodnja voća u najvećoj meri zavisi od uslova sredine. Ako su loši ekološki uslovi, onda ni najbolja sorta uz svu primenu agro i pomotehničkih mera neće dati dobre rezultate. Zato je veoma bitno, imajući u vidu da su voćke dugogodišnje biljke, da se otkloni svaki rizik pri izboru sorte za odgovarajuće agroekološke uslove. Jer samo ako ekološki uslovi odgovaraju sorti, može se očekivati značajnija proizvodnja voća. Od uslova sredine važno je poznavati: klimatske prilike mesta, zemljište, kao i položaj gde će voćke biti posađene. Pored toga, potrebno je poznavanje reakcije pojedinih sorti na određene agroekološke uslove.

Klimatski uslovi

Od klimatskih faktora koji utiču na vegetativni razvoj i rađanje voćaka najveći uticaj imaju svetlost, toplota, sneg i vlažnost.

Svetlost

Svetlost je veoma važan faktor za uspešno gajenje voćaka. Ona je neophodna za odvijanje procesa fotosinteze, tj. za stvaranje organskih materija. Zato se pri podizanju zasada mora obratiti pažnja na položaj, ekspoziciju terena, pravac pružanja redova, sistem gajenja, oblik krune, zreli i zelenu rezidbu, kako bi se svetlost mogla maksimalno iskoristiti. Položaj redova sever-jug omogućuje najbolje iskorišćavanje svetlosti. Poznato je da su južne ekspozicije više osvetljene, kao i tereni na vrhovima brda i nagibima nego doline, uvale, klisure i dr. Imali smo priliku da vidimo izuzetno obje-

šna proizvodnja jabučastih, koštičavih i jezgrastih voćnih vrsta moguća je na temperaturnim kolebanjima u toku godine između +35 i -20°C. Visoke, a takođe i niske temperature, nepovoljno deluju na biohemijske procese u biljkama. Za razliku i rodost ovih voćnih vrsta najpovoljnija je temperatura između 20-25°C. Sa povećanjem geografske širine i nadmorske visine opada temperatura. Voćke umereno-kontinentalne zone mogu se uspešno gajiti do 700 ili 900 m nadmorske visine, što zavisi od voćne vrste i sorte. Neke sorte koje su zimske u Holandiji ili Nemačkoj (elstar, jonagold, gloster 69), u našim uslovima su letnje-jesenje, jesenje ili jesenje-zimske. Neke sorte prenete iz hladnijih u toplija područja menjaju ukus.

Za praksu je pogotovo značajna otpornost pojedinih vrsta i sorti na niske temperature. Pojava niskih temperatura može da nanese velike štete kako vegetativnim tako i reproduktivnim organima. Otpornost na niske temperature zavisi od vrste, odnosno sorte. Na primer, cvetni pupoljci su osetljiviji kod breskve, kajsije i badema nego kod jabuke, kruške, trešnje, višnje i šljive. Pojedini organi se razlikuju po otpornosti na niske zimske temperature. Cvetni pupoljci su osetljiviji od vegetativnih. Pogotovo su tek zametnuti plodovi osetljivi na niske temperature. Zato, prilikom izbora mesta za gajenje voćaka mora se posebno obratiti pažnja na pozne prolećne mrazeve i u takvim krajevima ne treba gajiti vrste koje rano cvetaju i zameću plodove (badem, kajsija, breskva) kao i ranocvetajuće sorte trešnje, višnje i kruške. Prema otpornosti na niske temperature postoji velika razlika između sorti. Šljiva požegača je znatno

u toku vegetacije. Posebno su osetljivi periodi za vreme cvetanja, obrazovanja cvetnih začeta i razvika plodova. Najveće zahteve u vodi imaju jabuka i pozne sorte šljiva, a najmanje breskva i badem. Pored toga, štetna je i velika količina vlage u zemljištu. Suvišnu vlagu u zemljištu ne trpe sledeće voćne vrste: trešnja, badem, višnja i kajsija. Na našim prostorima glavne padavine su kiša i sneg, a nekada dobro dođu i magla i rosa. Naravno, je značajna zimska vlaga, koja je u poslednjih nekoliko godina znatno redukovana. To je jedan od razloga zašto imamo povećano sušenje stabala kod pojedinih voćnih vrsta i što su nam prirodnije promenljivi u poslednjih nekoliko godina.

Takođe, pored vlage zemljišta veoma je važan čimbenik i atmosferska vlaga. Najbolje je ako iznosi između 65-75%. Preterana vlažnost utiče na pojavu gljivičnih oboljenja i na slabiju plodnost, a smanjena na veću transpiraciju, opadanje plodova, slabu plodnost. Stoga, pri podizanju voćnih zasada treba obratiti pažnju i na zemljište i vazdušnu vlagu.

sveta i uslovljena je nadmorskom visinom i nagibom. Južne ekspozicije su bez obzira na nadmorsku visinu toplije od severnih. U našim uslovima gajenje pogodnije su južne ekspozicije za proizvodnju ranih sorti: breskva, kruška, trešnja, pa i šljiva, a severne ekspozicije za gajenje zimskih sorti jabuka i kruške, kajsije i šljive požegače. Može se uopšteno reći da južne ekspozicije više odgovaraju koštičavim voćkama, a severne jabučastim. Prilikom podizanja zasada mora se voditi računa i o nagibu terena, koji ne sme biti veliki jer na njemu često do-

Stena više voli zemljišta sa neutralnom reakcijom do blago kisele ili blago alkalne reakcije. Leska kalemljena na meću lesku (*Corylus colurna* L.)

Vetar

Vetar je nepovoljan klimatski čini-lac za voćarsku proizvodnju. Njegov uticaj zavisi od jačine i pravca. U našim uslovima pogotovo velike štete nanose severozapadni vetar i košava. Vetar isušuje zemljište, isušuje žigove, onemogućava let pčela, utiče na opadanje nesazrelih plodova, može polomiti grane pa i čitava stabla. U pojedinim godinama desilo se da je opalo i do 70% plodova, na primer krušaka. Naravno, sušne opadanje plodova sorte jabuke i kruške sa kratkom peteljkom. Vetar, a pogotovo blag povetarac, pored štetnog može da ima i korisno dejstvo kod voćaka koje se obrađuju putem vetra (orah, kesten i leska). Zato je veoma bitno podizanje voćnjaka na položajima koji su zaklonjeni od vetra ili birati vrste i sorte koje su otpornije na ovaj klimatski čini-lac. Štetno dejstvo vetra moguće je umanjiti i podizanjem vetrozaštinskih pojaseva.

Orografija

Pod ovim pojmom podrazumeva se nadmorska visina mesta, njegova ekspozicija, nagib terena i blizina vodenih površina. Nadmorska visina je u tesnoj vezi sa geografskom širinom. Između severnije, voćke uspeavaju na sve manjim nadmorskim visinama. Kod nas se najbolji rezultati se postižu na nadmorskim visinama između 400-500 m. Na ovakvim umerenim nadmorskim visinama postiže se najbolji kvalitet plodova i takvi plodovi se bolje čuvaju. Prema literaturnim navodima Stančevića (1990) badem se može uspešno gajiti do 300 m nadmorske visine, breskva i kajsija od 300 do 500 m, dunja do 700 m, kruška i orah do 800 pa i 900 m, jabuka do 1000 m i trešnja i višnja do 1300 m. Prema tome, vidimo da se različite voćne vrste različito ponašaju prema nadmorskoj visini. Ekspozicija terena podrazumeva njegov položaj prema stranama

lazi do erozije, a velika su investiciona ulaganja za uređenje zemljišta. Za voćarsku proizvodnju pogodni su tereni sa blagim nagibom od 4 do 6°. Blizina većih vodenih površina povoljno utiče na mikroklimu određenog prostora, tako da voćke u takvim uslovima bolje rađaju, plodovi su obojeniji itd. Primer za ovo su voćnjaci u blizini Ohridskog i Prespanskog jezera i pokraj Dunava.

Zemljište

Prilikom podizanja zasada mora se obratiti pažnja i na zemljište, pogotovo na njegove sledeće osobine: dubinu i propustljivost zdravice, strukturu, mehaničke i hemijske osobine zemljišta. Zemljište za gajenje voćaka je najbolje da bude između peskovite ilovače i ilovaste peskuše ili da je aluvijalno-deluvijalnog porekla. Černozem je izvrsno zemljište za voćnjake. Suviše glinovita i laka zemljišta nisu pogodna za uspešnu proizvodnju. Kod teških zemljišta mora se prethodno izvršiti njihova popravka, a to je skupa agromera. Što se tiče peska, na njemu se može organizovati uspešna proizvodnja pogotovo jabuke, trešnje, višnje, kajsije, šljive i kruške ali uz veće unošenje stajnjaka i navodnjavanje.

Jabuke daju dobre rezultate na peskovitim zemljištima ako su kalemljene na sejancu i bujnim vegetativnim podlogama, odnosno na slabije bujnim uz navodnjavanje. Zasadi na ilovitastim, kao i glinovitim zemljištima, mogu dati isto dobre rezultate, dok zemljišta koja imaju visoki procenat kalcijum-karbonata (više od 20%) nisu povoljna za krušku, breskvu, trešnju i jabuku jer se javlja horozna. Najpovoljniji tipovi zemljišta za podizanje zasada kruške su oni koji imaju odnos gline i peska 60:40 i dubinu aktivnog sloja 100-120 cm. Za uspevanje šljive najviše odgovaraju gajnjače i lake smonice. Breskvi odgovaraju laka, duboka i plodna zemljišta. Naše savremene plantaže breskve nalaze se na ovim tipovima zemljišta: u Vojvodini na takozvanom ogajnjačenom černozemu u podnožju Fruške gore, u severnoj

Stena više voli zemljišta sa neutralnom reakcijom do blago kisele ili blago alkalne reakcije. Leska kalemljena na meću lesku (*Corylus colurna* L.)

Černozem odličan za voćnjake

Černozem je izvrsno zemljište za voćnjake. Suviše glinovita i laka zemljišta nisu pogodna za uspešnu proizvodnju. Kod teških zemljišta mora se prethodno izvršiti njihova popravka, a to je skupa agromera. Što se tiče peska, na njemu se može organizovati uspešna proizvodnja pogotovo jabuke, trešnje, višnje, kajsije, šljive i kruške ali uz veće unošenje stajnjaka i navodnjavanje.

uspeva i na karbonatnim zemljištima dok nekalemljena bolje rezultate daje na zemljištima sa neutralnom i blago kiselom reakcijom.

Pre nego što se podigne voćnjak, mora se izvršiti hemijska, fizička i biološka analiza zemljišta. Posebno se mora obratiti pažnja na sadržaj humusa i hranljivih materija (kalijuma, fosfora i azota), kao i pH zemljišta. Zemljišta treba da sadrže oko 3% humusa, 15 mg P₂O₅/100 g suve zemlje i oko 25 mg K₂O. Ukoliko zemljište ne sadrži ove optimalne količine, treba izvršiti agromeliorativnu popravku zemljišta. Svakako, da odgovarajućem zemljištu treba prilagodavati vrstu, sortu i podlogu. Na suvljivim, siromašnijim zemljištima treba koristiti bujne podloge i podloge koje uspeavaju na ovakvim tipovima zemljišta.

foto: D. Čosić

PREUZETO IZ KNJIGE:
PROIZVODNJA VOĆA
I GROŽĐA NA MALIM
POVRŠINAMA

ne plodove sorti jabuke velspur i star-krimson pored Ohridskog jezera, ili sorte jonagold na plantažama u Gradišci na većim nadmorskim visinama. U uslovima nedovoljne osvetljenosti listovi su bledezelene boje, sitniji, a plodovi su sitniji i slabije obojeni. Zato o svemu ovome treba voditi računa pri podizanju voćnih zasada.

Temperatura

Temperatura je jedan od važnijih klimatskih čini-laca koji utiče na intenzitet odvijanja veoma važnih fizioloških procesa (fotosinteza, disanje, transpiracija itd.) i na početak i tok svih fenofaza voćaka (pupoljenje, cvetanje, listanje, opravljanje, oplođenje, porast mladara, razvika plodova itd.).

Svaka voćna vrsta, pa i sorta, stekla je odgovarajuću nasledost koja joj omogućuje postizanje najboljih rezultata samo u datim agroekološkim uslovima. Ograničavajući faktor za gajenje pojedinih voćnih vrsta predstavljaju tako visoke tako i niske temperature. Neke voćne vrste imaju veće zahteve prema toploti, a druge manje. Uspe-

otpornija od sorte stenlej, kruška vilijamovka od rane moretinijeve, orah šampion od sorte esterhazi itd.

Takođe i visoke letnje temperature mogu izazvati značajna oštećenja na voćkama, kao što su ožegotine na lišću, plodovima i mladrima, pa čak i sušenje pojedinih grana pa i celih voćaka. Kruška konferans je osetljivija na ožegotine listova od većine drugih sorti. Zato se prilikom izbora voćnih vrsta i sorti mora obratiti pažnja i na ovaj čini-lac. Svakako postoji mogućnost da se umanjiti uticaj ovog faktora. Tako je u borbi protiv niskih temperatura moguće primeniti neke mere kao što su: krečenje, zasenjivanje, dimljenje, veštačka kiša itd.

Odnos voćaka prema vlazi

O značaju vode za voćarsku proizvodnju ne treba govoriti. Savremena intenzivna proizvodnja ne može se organizovati ukoliko nema zemljišne i atmosferske vlage. Može se reći da većina voćnih vrsta može uspevati u regionima gde se količina padavina kreće od 600 do 900 mm u toku vegetacije. Svakako, pored količine padavina veoma je bitan raspored tih padavina

Narodna medicina

Stari Sloveni nisu polazili na put bez malo meda i voska - Vosak ima široku primenu kao lek, kao i u kozmetici - U narodnoj medicini vosak se koristi za spravljanje lekovitih masti, flastera, kremova, voštano-mlečnih bombona, izradu kozmetičkih preparata, u traumatologiji se koristi posle skidanja gipsa, potom, kod opekotina, sportskih povreda i u plastičnoj hirurgiji - Vosak širi krvne sudove i podstiče cirkulaciju krvi - Smatra se da je vosak kvalitetniji ukoliko je svetlije boje - Vosak se može koristiti za oko 2.000 različitih namena

Pčelinji vosak

U narodnoj medicini pčelinji vosak se koristi gotovo isto toliko koliko i med. Poznato je da se u stara vremena, posebno je to bio običaj kod starih Slovena, nije polazilo na put bez malo meda i voska.

Vosak je od davnina poznat i po tome što dugo drži sitost.

Prepričava se da su ljudi u ratovima preživljavali tako što su danima žvakali po parče voska.

No, vosak se ipak ne tretira kao hrana, već pretežno kao lek, ali i kao kozmetičko sredstvo. Vosak ima široku upotrebu u raznim industrijskim granama. On se smatra univerzalnom sirovinom, jer se može koristiti za oko 2.000 različitih namena.

U praksi se najčešće koristi za izradu voštanih sačnih osnova (čime se ubrzava i

usmerava izgradnja pčelinjeg saća), zatim u proizvodnji voštanica (sveća), u industriji kablova, tkanina, kože, hartije, aviona,

automobila, u hemijskoj staklarskoj i optičkoj industriji, u vajarstvu i slikarstvu, za spravljanje masti za parket, itd. U poljoprivredi se koristi za spravljanje kalem voska.

U narodnoj medicini on se koristi za spravljanje lekovitih masti, flastera, kremova, voštano-mlečnih bombona, izradu kozmetičkih preparata. U traumatologiji se koristi posle skidanja gipsa. Vosak se koristi kod opekotina, sportskih povreda i u plastičnoj hirurgiji. On, inače, širi krvne sudove i podstiče cirkulaciju krvi.

Čist ili u kombinaciji sa lekovitim biljem, od davnina, veoma se uspešno koristi u narodnoj medicini.

Upotrebljava se lokalno, a najčešće se stavlja na zglobove, kičmeni stub (kičmu), krsta i sl.

Kako prepoznati prirodni vosak

Pri kupovini voska, treba znati da, po kvalitetu, vosak može biti:

- **prvog kvaliteta**, koji je bele, ili svetlo žute boje, bez primesa, prijatnog mirisa na med, dobijen iz saća sa okvira građevnjaka,
- **drugog kvaliteta**, koji je žute, do svetlo mrke boje, bez primesa. On može biti malo neujednačen po boji, tamniji u donjem delu do 1/3 debljine.

- **trećeg kvaliteta**, koji je sive mrke, ili tamno mrke neujednačene boje, sa tamnim slojem do 1/2 debljine formata. To je vosak dobijen prilikom prerade, oštećen vosak i presovan od voskovarine.

Smatra se da je vosak kvalitetniji ukoliko je svetlije boje. Inače, prirodni vosak se poznaje po tome što pri zagrevanju u vodi ispliva na površinu, dok se primese talože na dno suda, ili lebde u vodi. Prirodni vosak (pčelinji) pri gnječenju pod prstima postaje elastičan,

ali i ne klizav, ne razmazuje se i pri razvlačenju se ne kida, pri žvakanju se ne lepi za zube, a pri struganju stvara spiralne listiće (šuške, trake), ujednačene i zrnaste strukture i odgovarajuće je svetlo žute do mrko žute boje, bez primesa sa strane. Pri udaru čekićem, prirodni vosak se rastruši, a pri hladjenju ima talasastu površinu i blago ispušćenje. Stavljenu u vrelu peć, gori bez ostatka i odaje prijatan miris. Svako odstupanje od navedenih osobina ukazuje na falsifikovan vosak.

Ako je vosak mešan s parafinom, pri gnječenju je sjajan i pogodan za mazanje, a njegove dve loptice se ne mogu prilepiti. Ukoliko vosak ima stearinu, gubi plastičnost, dok pri dodatku kalafonijuma postaje lepljiv za prste. O svemu ovome treba voditi računa pri nabavci voska.

Napomena: do upotrebe vosak se mora čuvati u prohladnim i suvim prostorijama!

Priprema voska za terapiju

Pri pripremi voska za terapiju, njegove ploče se prethodno isitne na komadiće, a zatim se tope u posudi sa dvostrukim dnom ili se stave u manju posudu, a ova onda u veću sa zagrejanom vodom. Ukoliko je vosak krt i posan, mora mu se dodati nešto voštanog ulja (na 4 kg voska jedan litar ulja), kako bi bio mekan, savitljiv, mastan na dodir, da dobro upija i drži toplotu i da ne depilira kožu pri skidanju. Takođe, pri pripremi za upotrebu, mora se voditi računa da u posudu sa voskom ne dospe ni kap vode, jer ona kasnije može da opeče kožu.

Pre stavljanja voska, mesto na koje se stavlja treba pripremiti: dobro oprati i osušiti (ako treba i obrijati), a posle skidanja obrisati upijanjem, nikako trljanjem. Debljina sloja pri stavljanju može biti od 0,5 do 1,5 cm, a vreme držanja oko 30 minuta.

Odmah po stavljanju voska na zglob, u prvih 10 minuta, temperatura (toplina) je najveća, dok je poslednjih 15 minuta prijatna, a zatim se vosak hladi i zateže, mada se toplina i dalje zadržava, ali niža nego ranije, dok zglob postaje pokretljiviji i dozvoljava dalje potrebne vežbe, koje su sastavni deo terapije.

Posle upotrebe, skidanja voska sa obolelog dela: treba ga staviti u posudu gde će se zagrevati do sto stepeni i postati tečan; u tom slučaju će iz njega ispariti kapljice ili vode, ako su do njega došli tokom upotrebe, a zatim ostaviti da se ohladi do ponovne upotrebe, do koje može doći čim se stvori skrma na površini, jer je to momenat kad je postignuta temperatura pri kojoj se primenjuje u terapiji.

Recepti

ASTMA

Na svaki sat u toku dana, po 15 minuta, žvakati pola kašičice medno-voštanih poklopaca.

VARENJE (poboljšanje varenja)

Žvakati voštanu masu pčelinjeg saća iz koga je isceden med. Dobro je i za sluzokožu organa za disanje.

GRIP, NAZEB, SINUSI (preventiva)

Svakog dana prožvakati po zalogaj saća i uz svaki obrok uzeti po dve kašičice meda, vodeći računa i o pravilnoj ishrani.

GROZNICA (senska)

U toku tri-četiri nedelje svakog dana, tri puta po 10-15 minuta, žvakati parče čistog pčelinjeg voska ili saća sa medom. Pored toga, pre doručka i pred spavanje uzimati mešavinu dve kašičice meda i dve kašičice jabučnog sirćeta, razmučenih u čaši vode.

ZUBI-DESNI, (karijes, oštećenje zubne gledi)

Nekoliko puta u toku dana, po 10-15 minuta, žvakati medno saće, a još bolje deluje žvakanje žvake proizvedene na bazi voska sa dodatkom nekih materija koje sprečavaju stvaranje zubnog kamenca, a povoljno utiču na varenje.

RANE

Uzeti šoljicu iscedenog soka iz svežih listova i cvetova nevena, dve šoljice svinjske masti, pola šoljice voska, pa sve staviti na vatru i mešati dok se masa ne ujednači, a zatim koristiti za mazanje rana, otečenih žlezda, guka, krasta i osipa. Pored toga, u toku dana piti čaj od listova i cveta nevena.

U slučaju gnojnih rana: zagrejte vosak, rastanjiti ga do oblika lepinjice i staviti na ranu. Ponavljati dok se rana ne očisti od gnoja.

Za sveže rane (i stare): Uzeti 100 gr maslinovog ulja, 8 gr žutog voska, 20 gr bele crnogorične smole, 1 gr tamjana i 1,5 gr neslanog maslaca, sve dobro izmešati i staviti da vri oko 10 minuta (uz stalno mešanje i skidanje pene), a zatim, kad se ohladi, namazati na čisto pamučno platno i previti preko rane.

KAŠALJ

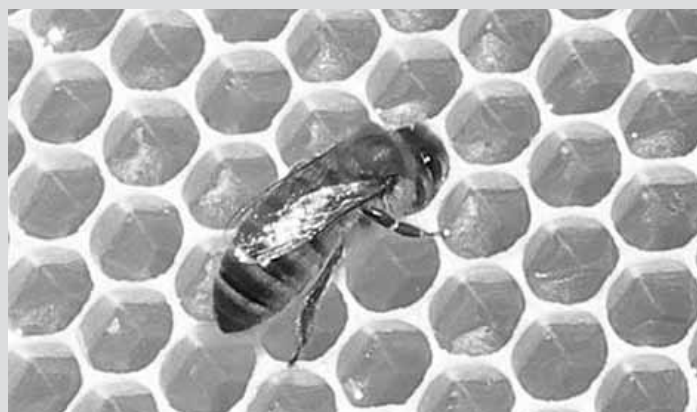
Tri puta dnevno, po 10 minuta, žvakati voštano saće s medom.

KOLENO (otok)

Ujutru i uveče staviti na koleno oblog od pčelinjeg saća.

NOS I GRLO

U cilju čišćenja: svakog sata u toku dana žvakati pola kašičice voštanog saća s medom, oko 10 minuta.

PUPAK NOVOROĐENČETA

Zagrejanu lopticu voska stanjiti do oblika metalnog novčića i priviti na pupak novorođenčeta za vreme kupanja, odnosno pre kupanja, a ukloniti posle kupanja.

REUMA

Pčelinji vosak lagano zagrevati, uz dodatak maslinovog ulja, zatim napraviti smešu u obliku lepinje i priviti na oboleli deo tela da stoji preko noći.

SINUSI

Obložiti sinuse blago zagrejanim voskom i ostaviti da tako stoji preko noći. Terapija traje 7 dana.

Komadić saća (veličine gume za žvakanje) uzimati četiri do šest puta u razmacima od po jednog sata, u toku dana, žvakati oko 10-15 minuta, pa ostatak izbaciti.

UŠI

(Začepljenje i zujanje)

Komadić belog pamučnog platna (ili lanenog) saviti u vidu fišeka i pri dnu odseći tako da ostane mali otvor (rupica), zatim potopiti u rastopljeni vosak, ohladiti, pa vrh fišeka staviti u uvo i gornji deo zavaliti šibicom. Fišek zatim privržavati sve dok ne sagori na 5-6 cm od uva, kada se fišek izvuče, a u uvo stavi komadić vate.

USNE

(ispucalost)

Mazati ispucale usne pomadom koja se pravi tako što se dobro izmešaju: 50 gr belog voska, 50 gr lanolina, 20 gr vazeliniskog ulja i 0,5 gr ružine vodice (esencije).

Branislava Gršić

Promet roba na Produktnoj berzi

od 29. oktobra do 2. novembra 2012. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene pšenice
- Jeftinija soja
- Pad cene kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Neznatna pomeranja cena osnovnih poljoprivrednih proizvoda definitivno ukazuje da se tržište ovih roba stabilizovalo. Na samom početku tekuće ekonomske godine tržišni pokretači na strani ponude su uticali da se usled smanjenih prinosa i poremećenih bilansa, cene generalno pozicioniraju na visokom nivou, da bi se posle izvesnog vremena tržište suočilo sa veoma slabom kupovnom snagom tražnje, što je uticalo na njihov blagi pad. Sa jedne strane prevelika tržišna očekivanja prodavaca, a sa druge strane već pomenuta finansijska slabost tražnje osnovni su razlog malog obima prometa koji je u protekloj nedelji iznosio svega 723,36 tona robe, što je za 50,4% manje nego u prethodnoj nedelji. Finansijska vrednost prometa iznosila je 25.658.563 dinara ili za 51,1% manje od vrednosti prometa u prethodnoj nedelji.

Već treću nedelju za redom cena pšenice pada za po 0,50 din/kg. Tako se cele protekle nedelje hlebinim žitom trgovalo po jedinstvenoj ceni od 26,50 din/kg bez PDV. U odnosu na prethodnu nedelju to je pad za 1,85%. Pretežni kupci na ovom tržištu su mlinsko – pekarska preduzeća koja nabavljaju pšenicu u relativno malim pojedinačnim lotovima, taman koliko treba za održavanje tekuće proizvodnje. Pitanje klasifikovanja pšenice po kvalitetnim klasama i dalje je problem koji sprečava na-

šu pšenicu za ozbiljniji proboj na međunarodnom tržištu van CEFTA područja.

Predviđanja da je donja granica do koje će padati cena kukuruza 24,50 din/kg bez PDV, pokazala su se tačnim, s obzirom da ona figurira u proteklih petnaest dana kao pretežna, a ujedno i minimalna cena trgovanja. Cena u nedelji za nama na istovetnom je nivou kao i prethodne nedelje. Pitanje je dana kada će se ozbiljnije pojaviti izvozna tražnja. Rasplet tržišnih okolnosti na našem i međunarodnom tržištu kukuruza, poptomognuto vraćanjem kursa EUR-a na nivo od pre mesec dana nesumnjivo će otvoriti bolje perspektive našim izvozniciima. Tada možemo očekivati i veći promet ovom robom.

Cena soje je nastavila da pada. Prosečna cena trgovanja iznosila je 66,74 din/kg (61,80 bez PDV), što je u odnosu na cenu iz prethodne nedelje pad od 1,18%. Specifičnost tržišta soje u ovoj ekonomskoj godini jeste da je ona imala najvišu cenu u toku žetve, čak 72,00 din/kg bez PDV, što je apsolutni istorijski rekord, da bi posle dva meseca cena pala na nivo od 61,80 din/kg, što je pad u odnosu na pomenutu cenu od čak 15%. Efekat zabrane izvoza više je nego očigledan. Sojina sačma sa 44% proteina se na novosadskoj berzi kupovala po ceni od 81,60 din/kg (68,00 bez PDV), što je u odnosu na cenu iz prethodne nedelje pad od 3,55%.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2012.	1.025	26,46-26,57	525	26,46
Pšenica, rod 2012.	98,36	28,62-29,16	48,36	28,62
Soja, rod 2012.	125	66,42-66,96	125	66,42-66,96
Sojina sačma, 44% proteina	65	81,60	25	81,60

PRODEX

PRODEX konsekventno padu cena najzastupljenijih berzanskih roba, takođe beleži pad i u odnosu na poslednji dan trgovanja u prethodnoj

nedelji manji je za 0,92 indeksnih poena, pa se tako zaustavio na poziciji od 255,25 indeksnih poena.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP DEC. 2012.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	317.33 \$/t	315.27 \$/t	314.75 \$/t	317.62 \$/t	319.09 \$/t
Kukuruz	290.38 \$/t	290.15 \$/t	291.96 \$/t	297.47 \$/t	295.66 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
239.96 EUR/t (futures dec 12)	235.49 EUR/t (futures nov 12)

Na kretanje cene fjučersa žitarica u SAD su tokom poslednjih nedelju dana uticali pre svega loši vremenski uslovi za setvu u J. Americi i Zapadnoj Evropi, kao niske raspoložive zalihe pšenice u cr-

nomorskom regionu. Špekulacije oko eventualnog uvođenja zabrane izvoza iz Ukrajine su takođe uticale na tržišna kretanja. Pšenica je u Čikagu pojeftinila za 0,48%, dok je kukuruz poskupeo za 1,22%.

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
267.75 EUR/t (futures nov 12)	247.00 EUR/t (futures nov 12)

Loši vremenski uslovi za žetvu pšenice u EU i dešavanja na drugim tržištima su podstakli rast pšenice. Tako je u Parizu pšenica poskupela za 1,90%, dok je kukuruz pojeftinio za 0,30%. U Budimpešti je fjučers na pšenicu jeftiniji za 0,30%, a kukuruz za 0,69%.

E-mail: nsberza@eunet.rs, internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA 021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno nov. 12	573.65 \$/t	561.16 \$/t	563.51 \$/t	568.44 \$/t	572.63 \$/t
Sojina sačma dec. 12	483.40 \$/t	472.50 \$/t	476.00 \$/t	482.20 \$/t	484.30 \$/t

Nakon početnog pada cene soje, slabljenje dolara, kao i vest o novoj potražnji iz Kine, uz moguć rast izvoza u ovu zemlju zbog privrednog rasta zabeleženog prošlog meseca uticali su na rast cene u

poslednja 3 dana. Cena novembarskog fjučersa na soju je u odnosu na kraj prošle nedelje niža za 0,36%, dok je decembarski fjučers na sojinu sačmu skuplji za 0,60%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvanični podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i sunčokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivovodic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE - od 29.10. do 5.11. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	180	200	180	pad	prosečna
2	Banana (sve sorte)	Uvoz (Ekvador)	kg	110	120	110	pad	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz (Južna Afrika)	kg	160	180	160	pad	dobra
4	Grožđe (belo ostale)	Domaće	kg	100	120	120	rast	prosečna
5	Grožđe (crno ostale)	Domaće	kg	100	120	120	rast	prosečna
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
7	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
8	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
9	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	80	100	80	-	dobra
10	Kivi (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	120	130	120	-	dobra
11	Kivi (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	120	150	150	pad	dobra
12	Kruška (ostale)	Domaće	kg	150	160	150	bez promene	dobra
13	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	800	1.000	1.000	bez promene	prosečna
14	Limun (sve sorte)	Uvoz (Španija)	kg	130	140	140	-	dobra
15	Mandarina (sve sorte)	Uvoz (Hrvatska)	kg	120	130	120	pad	dobra
16	Nar (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	150	160	150	bez promene	prosečna
17	Orah (očišćen)	Domaće	kg	700	800	800	bez promene	dobra
18	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz (Španija)	kg	160	180	160	pad	dobra
19	Smokva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	400	500	500	rast	prosečna

POVRĆE - od 29.10. do 5.11. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	25	30	30	bez promene	prosečna
2	Boranija (olovka)	Domaće	kg	120	150	150	rast	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	100	120	100	pad	dobra
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	prosečna
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	50	bez promene	prosečna
6	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	70	80	70	bez promene	dobra
7	Krastavac (Kornišon)	Domaće	kg	80	100	100	rast	slaba
8	Krompir (beli)	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	dobra
9	Krompir (crveni)	Domaće	kg	60	70	60	bez promene	dobra
10	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	30	bez promene	dobra
11	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	350	400	350	bez promene	prosečna
12	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	50	50	50	bez promene	slaba
13	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	50	bez promene	dobra
14	Paprika (Babura)	Domaće	kg	100	120	120	rast	prosečna
15	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	120	150	150	rast	prosečna
16	Paprika (šilja)	Domaće	kg	60	70	70	pad	prosečna
17	Paradajz (sve sorte)	Domaće	kg	80	90	80	pad	prosečna
18	Paradajz (zeleni)	Domaće	kg	50	60	50	-	slaba
19	Pasulj (beli tetovac)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	dobra
20	Pasulj (beli)	Domaće	kg	320	350	350	bez promene	prosečna
21	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	320	350	350	bez promene	prosečna
22	Pasulj (žuti)	Domaće	kg	320	350	350	bez promene	prosečna
23	Patlidžan (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	50	bez promene	dobra
24	Paškanač (sve sorte)	Domaće	kg	120	150	120	bez promene	prosečna
25	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	120	150	150	rast	dobra
26	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	15	20	20	bez promene	dobra
27	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	180	200	200	bez promene	dobra
28	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	70	80	80	rast	prosečna
29	Rotkivica (sve sorte)	Domaće	veza	50	50	50	bez promene	prosečna
30	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	100	120	100	bez promene	prosečna
31	Tikvice (sve sorte)	Domaće	kg	70	80	80	bez promene	prosečna
32	Zelen (sve sorte)	Domaće	veza	50	60	50	pad	dobra
33	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	50	60	50	bez promene	prosečna
34	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kg	70	80	80	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 29.10 - 5.11. 2012. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	27	28	27	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	110	120	120	bez promene	vrlo slaba
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	vrlo slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	28	30	30	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	džak 12-25 kg	Domaće	kg	27	30	27	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	32	bez promene	slaba
4	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	32	bez promene	vrlo slaba

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	24.8	25.6	24.8	pad	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	25	25.5	25	pad	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	27	27.6	27	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE - 29.10 - 5.11. 2012. god.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Prasad	16-25 kg	sve rase	kg	240	250	240	bez promene	vrlo slaba
2	Prasad	<=15 kg	sve rase	kg	240	250	240	pad	vrlo slaba
3	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	kg	200	220	200	pad	vrlo slaba

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Datum prikupljanja podataka: 29.10. - 5.11. 2012. god.

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Junad	>480 kg	sve rase	220	230	220	pad	slaba
2	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	200	220	220	bez promene	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem kombajn Zmaj 141. Tel: 065/466-13-87
- Prodajem traktor IMT 577, stari tip. Ruma. Tel: 065/52-00-961
- Prodajem traktor Belarus 820, 2003. godište. Cena 4.300 evra, hitno. Tel: 062/820-61-32
- Prodajem traktor IMT 558, prvi vlasnik, cena po dogovoru. Tel: 061/80-81-338
- Prodajem traktor IMT 539, odlično stanje. Tel: 063/46-90-16
- Prodajem traktor TE40 i plug ili mehanizam za fergusona. Tel: 065/542-46-86
- Na prodaju traktor Ursus C-335 u odličnom stanju. Tel: 069/774-858
- Prodajem kombajn Zmaj 141, he-dere za žito i suncokret, korpu za žito i kukuruz i jedna kolica u odličnom stanju. Tel: 064/4041-186
- Prodajem traktor Ferguson 533 i produženu prikolicu Dubrava. Tel: 064/911-88-51
- Prodajem traktor 577 sa prednjom vučom u odličnom stanju. Tel: 069/167-19-80
- Prodajem traktor Rus 52 sa utovarnim vilama za stajnjak, tanjiraču sa 24 diska i kupujem trobozani plug. Tel: 022/731-262, 064/04-23-538
- Prodajem traktor Zetor 4911, prikolicu za motokultivator, nizalicu za duvan i kupujem berač Zmaj 221. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem traktor Zetor 6711, traktor Vladimirac i kamion Mercedes 1213. Za kamion može zamena. Tel: 065/9715-931
- Prodajem traktor MTZ-52 sa motorom 105 KS, traktor Volvo 160 KS i kupujem rasturivač za veštak od 800 kg nošeni. Tel: 062/461-934
- Prodajem IMT 577 novi tip, rotacionu kosačicu sip 165, plug 757 dve brazde i 756 tri brazde. Tel: 065/2195-605
- Prodajem traktor Ferguson 533, špediter 2,5 t, špartač 4 reda olt, trokrilnu drljaču i berač Zmaj jednoreadni. Tel: 022/476-680, 064/1224-665
- Prodajem traktor IMT 542 i jedno-brazni plug. Tel: 064/3453-121
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptera i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptera (žito i kukuruz). Tel: 064/1765-373
- Prodajem traktor Belarus T 40 bez prednje vuče u odličnom stanju. Tel: 064/5752-899
- Prodajem traktor IMT 539. Tel: 064/9126-554
- Prodajem traktor Rus 892 u ekstra stanju! Tel: 062/8684-024
- Prodajem kombajn Zmaj 142 (1988. god.) sa žitnim i kukuruznim hederom u odličnom stanju. Cena: 12.500 evra. Tel: 022/668-298, 062/668-298
- Prodajem traktor Torpedo, 1988. godište, generalno remontovan, odlično stanje. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, 1977. godište. Lačarak. Tel: 064/408-67-52
- Prodajem traktor Ferguson 539 i prikolicu nosivosti 5 tona. Nikinci. Tel: 022/443-335
- Prodajem traktor IMT 560, novi tip. Tel: 064/40-62-990
- Prodajem traktor IMT 558, prskalicu, jedno-brazni i dvo-brazni plug, drljaču, tanjiraču, jednoreadni i dvoreadni berač, tarup, 3 levatora, setvospremač i špartač. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008

- Prodajem kombajn Zmaj 142, sreden i ofarban, traktor IMT 539 i 50 prasića. Tel: 022/731-116, 064/975-34-23
- Prodajem traktor IMT 577 1982. godište, IMT 577 1987. godište i Massey Ferguson 120 KS, 2004. godište. Tel: 064/432-12-12
- Prodajem traktor Massey Ferguson 178 i tanjiraču raspona 3,2 m. Tel: 062/8-518-038
- Prodajem silažni kombajn. Tel: 064/12-52-950
- Prodajem traktor IMT 558, špediter nosivosti 2,5 tone i jedno-brazni plug. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem silo kombajn Potinger, jednoreadni. Tel: 062/81-30-164
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Uni-verzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem žitni kombajn, utovarivač stajnjaka, zadnji sa klipom i 1,5 tonu zobi. Tel: 022/2680-136
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa adapterom za kukuruz. Martinci. Tel: 022/668-112
- Prodajem traktor IMT 533 i špediter i korpu za njega. Tel: 060/384-74-27
- Prodajem traktor IMT 540, tanjiraču, drljaču, špediter Kikinda, grabulje sunce, 3 berača, 2 cisterne za osoku, rasturivač za đubrivo, plug, setvospremač, veliki i mali levator i sejalicu. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem traktor IMT 560. Tel: 022/670-760
- Prodajem kombajn MF 7276 u izvanrednom stanju sa opremom. Tel: 063/8814-626
- Prodajem traktor IMT 542, špediter 2,5 tone, original prikolicu za motokultivator, špartač dvoreadni IMT, plug IMT 755 i 2 kosačice za travu na benzin. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor Vladimirac, 19 79. godište sa kabinom. Tel: 063/10-50-789
- Prodajem traktor Belarus 892. Tel: 062/86-84-024
- Prodajem traktor IMT 558, plug dvo-brazni, četvorokrilnu drljaču, prskalicu Morava, prikolicu Kikinda. Tel: 022/743-572
- Prodajem traktor IMT 553, 1977. godište u dobrom stanju. Može zamena za malo jači. Lačarak. Tel: 022/670-331, 064/40-86-752
- Prodajem traktor Rus 52, 105 KS, 2 prikolicu Ljutomerke, krunjač kapaciteta vagon na sat i levator dužine 8 m. Tel: 063/73-56-038
- Prodajem traktor FAR 2 klipa i prikolicu jednoosovinsku sa duplim točkovima, ručne izrade. Lačarak. Tel: 064/909-27-25

OPREMA

- Prodajem sejalicu za kukuruz pneumatsku RAU, kombi sistem, u odličnom stanju. Tel: 063/82-59-342
- Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799**
- Prodajem nov rasipač za veštačko đubrivo. Tel: 022/743-745, 064/913-18-49
 - Prodajem prikolicu Dubrava 3t. Tel: 022/715-406
 - Prodajem plug tri brazde, 12 coli. Tel: 022/681-424
 - Prodajem niske klerove plugove IMT i setvospremač 200cm slovenački. Tel: 022/743-487
 - Prodajem trobozani plug IMT 757 16 coli, dobro stanje. Tel: 062/41-93-57

- Prodajem plug krivi Leopard, 2 boš pumpe i 5 hidro pumpi. Tel: 064/49-043-49
- Prodajem žitnu sejalicu i dvoreadni špartač, sve ispravno. Tel: 064/422-56-92
- Prodajem dve drljače, jedna je sa valjcima, jedno-brazni IMT plug, prikolica za stoku, prikolica 3T, mali i veliki špediter, dve nove autoprikolice i odžački krunjač. Tel: 063/870-30-14
- Prodajem nov rasipač za veštačko đubrivo. Bačinci. Tel: 022/743-745
- Prodajem neispravan kultivator sa prikolicom, frezom i plugom. Tel: 022/673-553
- Prodajem krunjač na korpe trofazni i elevator Lifam. Tel: 022/670-901, 063/83-68-768
- Kupujem trobozani plug Leopard ili IMT. Tel: 063/109-47-59
- Prodajem trobozani plug u super stanju. Tel: 069/774-858
- Prodajem tanjiraču 28 diskova. Tel: 064/6668-772
- Kupujem trobozani plug IMT ili Leopard. Tel: 063/1094-759
- Prodajem liniju za vađenje šećerne repe. Tel: 062/8480-081
- Prodajem jedno-brazni plug i špartač i drljaču. Tel: 022/2680-081
- Prodajem Lifam presu u radu. Može zamena za kravu i tele. Tel: 060/5840-183
- Prodajem trobozani plug Eberhard u super stanju. Tel: 069/774-858
- Prodajem IMT vučenu tanjiraču 3,2m 30 diskova u odličnom stanju. Tel: 022/622-829
- Prodajem presu Lifam, može zamena za steone junice ili krava sa teletom. Tel: 060/5840-183
- Prodajem adapter Zmaj 4 reda za kukuruz. Tel: 5065-877
- Prodajem krunjač. Tel: 064/0816-123
- Prodajem trobozani plug. Tel: 063/236-539
- Prodajem berač Zmaj 224 u odličnom stanju. Tel: 064/37-65-267
- Prodajem jedno-brazni i dvo-brazni oltov plug u očuvanom stanju. Tel: 064/2184-308
- Prodajem IMT sejalicu 23 reda, prikolicu Tehnostroj od 4 i 5 tona kiperice, tanjiraču sa 24 diska, drljaču, novu ne-korištenu stočnu prikolicu, tarup dvoreadni odžački, krunjač bujbar kapaciteta 3 tone na sat, jednoreadni berač Zmaj 214 i plugove 755,756,757. Mačavska Mitrovica. Tel: 022/651-043, 060/651-04-33
- Prodajem krunjač. Tel: 064/08-16-123
- Prodajem dvo-brazni plug Leopard, levator za kukuruz i traktorsku korpu. Šid. Tel: 022/711-383
- Prodajem široke točkove za traktor IMT 577. Tel: 022/668-365
- Prodajem žitnu sejalicu IMT sa 15 tanjira. Tel: 022/715-406
- Prodajem berač Zmaj 223 u ispravnom stanju. Golubinci. Tel: 022/381-849, 063/72-36-693
- Prodajem dvoreadni špartač i prikolicu Zastava nosivosti 5 tona. Tel: 022/736-108
- Prodajem prskalicu Agromehanika kapaciteta 340 litara. Tel: 060/456-23-47
- Prodajem presu za baliranje, povoljno. Tel: 063/74-85-300
- Prodajem berač Zmaj 222, dvoreadni sa košom. Tel: 064/00-21-353

"ГЕОПЛАН-СРЕМ"

Д.О.О. ЗА ГЕОДЕЗИЈУ И ИНЖЕЊЕРИНГ
 Кацеларија: Сремска Митровица, Краља Петра I бр. 5
 Тел/факс: **022/626-566, 614-706**

- СНИМАЊЕ И ИЗРАДА КАТАСТАРСКО-ТОПОГРАФСКИХ ПЛАНОВА
- СНИМАЊЕ И ИЗРАДА СИТУАЦИОНИХ ПЛАНОВА ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ
- СНИМАЊЕ ОБЈЕКТА
- СНИМАЊЕ СВИХ ВРСТА ИНСТАЛАЦИЈА
- СУДСКА ВЕШТАЧЕЊА ИЗ ОБЛАСТИ ГЕОДЕЗИЈЕ
- ДЕОБА ПАРЦЕЛА
- ОСТАЛИ ПОСЛОВИ У ИНЖЕЊЕРСКОЈ И ПРИМЕЊЕНОЈ ГЕОДЕЗИЈИ

E-mail: geoplan_srem@ptt.yu www.geodezija.com/GeoplanSm.html

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

Prodajem kuću u centru Čalme ili menjam za odgovarajući stan u Sremskoj Mitrovici uz dogovor.
Tel: 064/4615-799

- Prodajem kombajn za vađenje krompira, tifton i utovarivač za bale. Tel: 021/758-078, 064/102-98-93
- Prodajem jednoosovinsku prikolicu IMT nosivosti 5 tona. Tel: 022/554-912, 064/226-8-274
- Prodajem mešaonu za stočnu hranu kapaciteta 200 kg ili menjam za suprnsnu krmaču. Tel: 022/659-329
- Prodajem tanjiraču sa 24 diska, žitnu sejalicu Gama 18 i stočnu prikolicu. Zasavica. Tel: 022/659-629
- Prodajem četvorokrilnu drljaču, plug 757, kravu i pola jutra voćnjaka u Adaševcima. Tel: 022/737-643
- Prodajem IMT žitnu sejalicu. Tel: 022/715-406
- Prodajem dvo-brazni plug Leopard i veliki trofazni prekrupač. Tel: 022/684-269, 064/253-29-37
- Prodajem dvo-brazni plug na smicanje Lemind Leskovac. Tel: 060/45-33-799
- Prodajem prikolicu Zmaj. Tel: 064/910-39-96
- Prodajem dvo-brazni plug Leopard, može zamena za stoku ili dobru četvorokrilnu drljaču. Tel: 022/478-417, 062/17-53-900
- Prodajem prikolicu za stoku. Tel: 064/36-30-375
- Prodajem rasturivač za veštačko đubrivo i burad za vino i rakiju. Tel: 022/632-460
- Prodajem krunjač. Lačarak. Tel: 022/670-814
- Prodajem utovarivač stajskog đubriva, dužina ruke za utovarivanje 4,5 m. Tel: 022/681-664, 064/33-11-638
- Prodajem prikolicu Kikinda, metalne stranice. Tel: 022/584-856
- Prodajem motokultivator Honda jačine 3,5 KS. Tel: 061/62-23-619
- Prodajem kabinu za traktor 542, stari tip i kabinu za Massey Ferguson, za model od 80 KS i kupujem sve poljoprivredne mašine. Tel: 064/25-29-375
- Kupujem šestoredni adapter za kukuruz ili menjam četvororedni za šestoredni. Tel: 066/900-87-66
- Prodajem prikolicu Dubrava nosivosti 5 t. Ruma. Tel: 022/430-151, 060/73-85-003
- Prodajem rotacionu kosačicu SIP 165. Tel: 022/391-162
- Prodajem elevator Lifam dužine 8 metara, u dobrom stanju. Tel: 022/631-331, 063/838-95-35
- Prodajem rasturivač za veštačko đubrivo. Tel: 022/652-450
- Prodajem Moravino bure i ram za ratarsku prskalicu. Tel: 060/073-000-8
- Kupujem dvoreadni sadilicu za duvan. Golubinci. Tel: 062/964-55-08
- Prodajem 2 prikolice kiperice Tehnostroj, 4 t nosivosti, u ekstra stanju, prikolicu Dubrava nosivosti 3,5 t, trostrana kipa, plug dvo-brazni IMT 755, prekrupač kapaciteta 300 kg sa lulom, jednoreadni berač Zmaj 214, 1986. godište, tanjiraču sa 28 diskova i metalnim ležajevima, tanjiraču sa 20 diskova i metalnim ležajevima i otkupljujem poljoprivrednu mehanizaciju. Tel: 022/651-043, 060/651-0433
- Prodajem 2 drljače za stoku, jedna sa valjcima i odžački prekrupač. Tel: 063/8703-014
- Prodajem leskovački plug od 12 coli. Šašinci. Tel: 022/684-389, 060/0-684-389

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVI, LOKALI

- Prodajem zemlju površine 23 ara, pogodnu i za vinograd i voćnjak, potez Velebić iz Gibarackog bazena. Tel: 062/180-99-42
- Prodajem livadu površine 19 ara u Berkasovu i njivu u Despotovcu površine 26 ara, pogodno za voćnjak. Tel: 063/348-236
- Prodajem plac površine 20 ara u Staroj Pazovi, povoljno. Tel: 022/315-760
- Prodajem kuću u Šašincima sa pomoćnim objektima, ulica V. Karadžića 34. Cena po dogovoru. Tel: 062/44-65-15
- Na prodaju kuća u Šidu, ulica 20. oktobar 59 i 2 auto prikolice sa ciradama bez atesta. Tel: 063/84-22-124
- Prodajem kuću u Šidu sa svim pomoćnim objektima ili menjam za stan uz dogovor. Ulica Save Šumanovića 8. Tel: 060/45-62-347

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 1.500,00 dinara

Svakog drugog petka na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

• Prodajem zemlju površine 93,5 ara u Bačincima. Tel: 064/9015-558

• Prodajem kuću u Erdeviku 22 ara sa pratećim objektima, priključena struja i voda. Tel: 022/752-834, 011/6135-400, 060/4401-968,

• Uzimam zemlju u zakup u Mitrovici i Velikim Radincima. Plaćanje odmah. Tel: 069/3749-957

• Uzimam zemlju u zakup u Sremskoj Rači i Bosutu. Isplata odmah. Tel: 064/3060-565

• Prodajem kuću u Erdeviku, Pinkijeva 52. Tel: 011/6135-400, 060/4401-968

• Prodajem kuću u Sotu. Tel: 064/3933-385

• Prodajem kuću u Erdeviku na 20 ari placa. Tel: 064/9603-397

• Prodajem njivu 43a kod Carskog vinograda na Šuljmancačkoj glavici, voćnjak 44a u Grgurevcima. Tel: 022/2680-081

• Prodajem 4 jutra zemlje u Moroviću i 50 izrezanih hrastovih direka. Tel: 022/682-205

• Prodajem jutro i po zemlje na autoputu u Adaševcima preko puta oktana pumpe. Tel: 062/8684-024

• Prodajem jutro zemlje u Jelencima. Tel: 064/2811-180

• Prodajem kuću u Privinov Glavi. Tel: 022/715-499

• Prodajem kuću u Ilincima sa zemljom i voćnjakom, voda, kupatilo, telefon, povoljno. Tel: 055/815-422

• Prodajem vikendicu u Mandelosu na placu 20 ari. Vikendica 42 m², sve vrste voća i vinova loza. Tel: 064/2188-185

• Prodajem 93,5 ari zemlje u Bačincima. Tel: 064/9015-558

• Prodajem jutro i po zemlje na autoputu u Adaševcima, potez Paljare. Tel: 062/8684-024

• Prodajem livadu 19 ari u Berkasovu i njivu 26 ari u Despotovcu pogodno za voćnjak. Tel: 063/348-236

• Prodajem dve njive u Šidu, jedna površine 51 ar, druga 47 ari, pogodne za vinograd ili voćnjak. Tel: 022/710-962

• Prodajem vikendicu sa šljivikom u Kresdini sa ograđenom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

• Prodajem industrijski plac od 33 ara na ulazu u Sremsku Mitrovicu, struja, voda. Tel: 063/520-277

• Izdajem sobu za jednu devojku u Novom Sadu, centar grada. Tel: 021/6331-033, 064/2234-770

• Prodajem kuću u Vrdniku, cena po dogovoru. Tel: 022/466-102

• Prodajem kuću u Bloku B u Sremskoj Mitrovici sa pratećim objektima i baštom. Tel: 022/641-518

• Prodajem 2 jutra i 15 ari zemlje u Jarku. Tel: 064/2821-451

• Prodajem 5 placeva u Belegišu. Tel: 022/361-089

• Izdajem ili prodajem stan i lokal u Sremskoj Mitrovici u Parobrodskoj ulici. Tel: 022/684-269, 066/9705-728

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Prodajem 200 bala deteline. Tel: 066/40-36-56

• Prodajem preparat za prehranu biljaka Mineral-forte. Tel: 064/94-28-230

• Prodajem kotobanju, 25 m i novu rumsku ciglu, 20.000 komada. Tel: 062/44-65-15

• Prodajem kornovu prekrupu. Tel: 063/567-420

• Prodajem ren u korenu, cena je 150/kg din na veliko. Tel: 015/292-514

• Tražim posao kao traktorista ili radnik na nekoj farmi u blizini Rume. Tel: 062/40-55-39

• Prodajem kukuruza ekstra kvaliteta. Tel: 022/660-171

• Prodajem baliranu detelinu. Tel: 066/5154-165

• Prodajem sadnice kalemljenog rodnog belog duda i žalosni patuljici, padajući dud. Srebrna medalja 2004. Tel: 022/584-494, 064/3220-576

• Prodajem bundeve. Imam taburice bele (Dobrinci). Tel: 022/453-338

**SREMSKA
POLJOPRIVREDA**

• **Vaš poljoprivredni savetnik**
• **Novine koje Vas uvode u savremeni agrobiznis**

MARKETING

Tel/fax: 022/610-496
Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• Prodajem kukuruz rod 2011, 5 do 6 tona. Tel: 022/743-444, 063/1051-926

• Prodajem 4,5 tone okrunjenog kukuruza. Tel: 022/631-495, 066/403-677

• Prodajem 4 tone soje u zrnu. Bosut. Tel: 022/687-388

• Prodajem 7 tona kukuruza. Tel: 022/660-171

• Kupujem detelinu. Indija. Tel: 022/553-168

• Prodajem 200-300 bala slame. Tel: 060/0730-008

• Prodajem oko 700 bala deteline. Tel: 022/731-309

• Prodajem 700 bala deteline. Tel: 022/731-309

• Prodajem cisternu zapremine 3.000 litara, korišćena samo za vodu. Tel: 064/18-53-053

• Prodajem veću količinu kuvanog paradajza. Tel: 064/56-922-41

• Prodajem baliranu detelinu. Martinci. Tel: 022/668-265

• Prodajem soju. Tel: 064/11-118-99

• Prodajem otrebljene orahe. Tel: 022/472-155

• Prodajem baliranu detelinu. Vašica. Tel: 022/731-414

• Prodajem veću količinu soje. Tel: 064/18-118-99

• Prodajem veću količinu jabuke za jeo ili rakiju. Nočaj. Tel: 022/657-209

• Prodajem baliranu detelinu. Tel: 022/477-634, 061/22-95-982

• Prodajem 10 tona crnog luka. Tel: 065/9-662-17

USLUGE, POSLOVI

• Freziram bašte i voćnjake u Sremskoj Mitrovici i okolini i prodajem 6 tona kukuruza. Tel: 022/631-495, 066/403-677

• Tražim posao vezan za poljoprivredne radove u Šidu i okolini. Tel: 065/4588-419

• Slobodna žena 56 g. traži posao čuvanja dece, pomoć u kući i starima za stan, hranu i platu. Tel: 064/2589-691

• Ozbiljan momak 26 godina, ima iskustva sa traktorima, radio bi kod poštenih ljudi u poljoprivrednom gazdinstvu uz smeštaj. Tel: 063/8804-231

• Orezujem voće kvalitetno i povoljno! Prodajem hromu cevi fi 110, pluć Vogel polunošeni 4 brazde. Tel: 065/5721-060

• Orezujem voće uslužno na teritoriji Sremske Mitrovice i okoline. Tel: 064/4841-401

• Čistim bunare. Tel: 015/424-031, 060/0212-037

• Izrada bakarnih cevi sa priključcima, po merama i obliku starih, povoljno. Tel: 061/6747-076

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Prodajem sjajne ovce i magaricu u extra stanju. Može i zamena za IMT 357. Tel: 064/21-88-266

• Prodajem prasice težine oko 20 kg. Cena 240 din. Tel: 022/493-558

• Prodajem prasice težine oko 20kg i lograma. Sremska Mitrovica. Tel: 022/630-861

• Prodajem prasice od 15 do 20 kg i prodajem krmača. Tel: 022/715-682

• Prodajem cevi za navodnjavanje fi 50, 9 komada sa prskalicama i 3 para krajeva cevi fi 70. Tel: 060/5840-183

• Prodajem pumpu za zalivanje marke Tomos, 2 kW. Tel: 022/640-286

• Prodajem pumpu Tomos za navodnjavanje i cevi za sistem kap po kap. Tel: 022/715-095

• Prodajem 4 plastenika dužine 40 m i visine 8 m sa najlonom. Tel: 062/405-539

• Prodajem aluminijumske cevi za navodnjavanje, fi 70, 60 komada sa prskalicama i 9 komada fi 50 sa prskalicama. Tel: 064/4113-590

• Prodajem tifon Fores prečnika 90 mm, 420 cm, 2003. godište, pumpa Bauer. Tel: 022/445-375, 063/1188-219

• Prodajem Honda MIO 10, pumpu kapaciteta 1100 l/min, benzinska. Cena 400 evra. Tel: 022/312-740, 063/71-66-245

• Prodajem cevi za navodnjavanje prečnika 70 i 90, kompletan sistem. Radinci. Tel: 022/660-249

PLASTENICI, STAKLENICI

• Kupujem rasadnik 8 x 50 m sa duplom konstrukcijom. Tel: 022/453-028

• Staklenik 1100 m² u radu. Tel: 063/535-179

• Plastenici alu konstrukcija 28x4,5 m. Tel: 063/85-11-323

• Prodajem plastenik 12 x 4 m, 300 evra. Tel: 013/839-300

PČELARSTVO

• Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355

• Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453

• Prodajem 10 košnica sa pčelama. Tel: 022/2710-130, 063/8574-180

• Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

• Prodajem 30 društava pčela. Tel: 022/630-843, 064/66-11-629

• Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 022/325-110, 063/81-61-031

• Prodajem pčele sa košnicama. Tel: 022/714-575

• Prodajem LR košnice nove sa pčelama ili menjam za razno. Tel: 063/574-211

• Na prodaju vrcaljka za med, 3 rama. Ruma. Tel: 022/421-373

• Pčele na LR može i sa košnicama + 2 kom DD košnica. Tel: 064/32-50-165

KUĆNI LJUBIMCI

• Hitno poklanjam ženku šarplaninca sa papirima, zbog odlaska u inostranstvo. Tel: 031/154-001

• Prodajem štenca Labrador. Tel: 060/010-19-71

• Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

• Pikinezeri stari preko dva meseca. Tel: 064/2159-053

• Lesi muško štene odnegovano staro osam meseci. Tel: 063/234-219

• Prodajem kućice pekinezera, patuljaste pinčeve, nemačke kratkodlake ptičare, lovne terijere, vakcinisani i revakcinisani. Doblje. Tel: 062/188-00-24

• Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

MOTORNA VOZILA

• Prodajem BMW 324d, 1989. godište, vrlo povoljno. Tel: 064/94-28-230

• Prodajem Nisan micra 1.0 3V, crveni. Tel: 064/38-11-498

• Prodajem Ford Fiesta 1,8 D 1992. godište, registrovan do jula 2013. godine. Cena 700 E. Tel: 066/93-71-494

• Prodajem Yugo 55, registrovan godinu dana, plin, atestiran, u odličnom stanju. Cena 700 evra. Šid. Tel: 063/76-59-856

• Prodajem Ford Fiesta 1.8 D 2001. god., klima, podizači, centralna brava. Tel: 064/2491-984

• Prodajem juga 55, registrovan godinu dana, plin, odlična limarija i motor. Cena 700 evra. Tel: 063/7659-856

• Prodajem Mercedes 190D 85 god. u odličnom stanju, tek registrovan. Tel: 065/2222-319

• Prodajem Ladu Samaru. Tel: 060/4746-233

• Prodajem Mercedes 200D, može zamena za prasice ili ogevno drvo. Tel: 063/1732-891

• Prodajem Opel Kadet, kokca 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. **Tel: 064/14-69-263**

• Prodajem Kadet Suza karavan, 1985. godište, registrovan do 2013. godine, ugrađen plin, urađen motor, sve 4 nove gume. Tel: 062/8026-902

• Prodajem kombi MB 100D, nosivost 1 t. Može zamena za ovce ili suprasne nazimice. Tel: 022/461-673, 063/402-744

RAZNO

• Prodajem kompletnu opremu za klanje i Bagat mašinu za šivenje. Tel: 064/4615-799

• Prodajem lipova drva za ogrev sa prevozom. Tel: 062/314-330

• Prodajem kazan za rakiju od 160 litara. Tel: 064/1734-144

• Prodajem kalorični briket za loženje pakovan u džambo vreće od 1.000 kg. Uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330

• Prodajem kazan za pečenje rakije od 300 litara. Cena po dovoru. Tel: 021/769-020

• Prodajem dve duvaljke za žitarice većeg i manjeg kapaciteta. Tel: 060/0760-145

• Prodajem silo frezu i nabijač za siliranje zrna kukuruza. Tel: 060/0670-145

• Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330

• Prodajem 2 komada kaveza za koke nosilje sa svom opremom. Irig. Tel: 022/462-644

• Prodajem sve vrste uglja. Tel: 062/314-330

• Kupujem soju u zrnu. Tel: 022/668-030

• Prodajem vagu 1.500 kg, stočna. Tel: 062/9620-326

• Prodajem 20 sanduka pčela, povoljno. Tel: 022/714-575

• Prodajem kazan za rakiju od 100 litara i frezu za motokultivator od 9 KS. Tel: 061/2316-652

• Prodajem cisternu zapremine 3.000 litara. Sremska Mitrovica. Tel: 022/625-827, 064/9132-691

• Prodajem čokove HITNO! Tel: 062/284-501

• Prodajem mešaonu za stočnu hranu kapaciteta 200 kg. Tel: 022/650-323

• Prodajem 30 buradi i metalnu vagu koja meri do 2 tone. Indija. Tel: 063/8062-964

• Kupujem baliranu detelinu. Tel: 065/5882-280

• Prodajem veću količinu živinskog stajskog đubriva. Tel: 063/7677-285

• Prodajem kavez za koke nosilje, kapaciteta 180 komada. Tel: 022/2716-377

• Prodajem 2 kazana za rakiju, jedan od 80 litara a jedan od 100 litara. Tel: 064/2407-330

LIČNI OGLASI

• Razveden muškarac, 40 godina, želeo bi da upozna žensku osobu za vezu. Tel: 061/1848-617

• Tražim slobodnog muškarca od 55-60 godina. Tel: 061/1500-575

• Tražim slobodnu ženu. Imam 40 godina, iz Rume. Tel: 065/9641-969

• Imam 55 godina i tražim ženu za brak starosti od 45 do 50 godina za život na selu. Poželjne žene bez dece i devojke. Tel: 064/3240-685

• Udovac, zaposlen, traži suprugu za život na selu od 42-48 godina. Tel: 064/2594-550

• Bosanac 35 godina traži Sremicu radi braka (može i kod nje), okolina Šida. Tel: 064/3039-056

• Penzioner iz Šida traži penzionerku do 60 godina iz Šida ili okoline. Tel: 022/710-375

• Muškarac 52 godine, zaposlen traži ženu do 50 godina. Tel: 066/5124-617

• Tražim devojku za udaju od 25-30 godina. Tel: 063/8586-358

• Udovac traži ženu do 50 godina radi braka. Tel: 064/2137-006

• Tražim devojku do 40 godina radi družinje i braka. Tel: 015/210-083, 064/0277-346

Institut za ponos

Glavni zadaci današnjeg Instituta su obrazovanje, naučni rad, proizvodnja i transfer tehnologija u privredu

Potpredsednik Vlade Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Goran Ješić prisustvovao je početkom meseca obeležavanju 65-godišnjice Instituta za voćarstvo i vinogradarstvo u Sremskim Karlovcima, pri Departmanu za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu novosadskog Poljoprivrednog fakulteta.

U okviru svečanosti u rad je pušten i renoviran i osavremenjen podrum inisitutske vinarije, u čiju je obnovu Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šu-

marstvo uložio 10,5 miliona dinara. Povodom obeležavanja jubileja otkrivena je i spomen ploča prof. dr Dragoslavu Milisavljeviću, prvom direktoru Instituta.

Potpredsednik Vlade Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Goran Ješić, čestitajući značajan jubilej Instituta, kazao je da je „lako u Novom Sadu i Vojvodini biti sekretar za poljoprivredu, kada postoje takve institucije znanja na koje može da se osloni i da se pita za savet.“

- Brojni projekti u voćarstvu, vinogradarstvu, ali i ratarstvu, sto-

39 sorti

„U svojih 65 godina postojanja Institut je stvorio 39 sorti, koje čini 21 sorta vinove loze, tri klona talijanskog rizlinga, 5 sorti oraha, 4 sorte kajisja, i 6 sorti stubastih jabuka“, rekao je profesor Keserović i dodao da su, u budućnosti, pred Institutom brojni izazovi.

čarstvu, mlekarstvu i drugim oblastima, koje smo do sada realizovali sa Poljoprivrednim fakultetom i nekoliko naših instituta, govore o tome da mora da postoji sinergija između onih koji donose odluke i znanja - rekao je potpredsednik Ješić. On je dodao da su, na žalost, godinama unazad instituti lošim zakonom odvojeni od fakulteta, čime je ono najvažnije što imamo - nasleđe i znanje - odvojeno od privrede.

- Mi želimo to da ispravimo, i zbog toga smo u sve značajne projekte koje realizujemo uključili fakultete i institute - naglasio je Ješić.

Prof. dr Zoran Keserović istakao je da je Institut za voćarstvo i vinogradarstvo, institucija koja sa ponosom može da kaže da su gotovo svi savremeni zasadi, koji su proteklih godina podignuti u Vojvodini, i šire, delo profesora koji su radili ili sada rade u Departmanu za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu.

- Glavni zadaci današnjeg Instituta jesu obrazovanje, naučni rad,

Otkrivena spomen ploča prvom direktoru Instituta

Goran Ješić u poseti vinariji u Sremskim Karlovcima

proizvodnja i transfer tehnologija u privredu - rekao je prof. dr Keserović. On je dodao da je u proteklom periodu, zahvaljujući Pokrajinskom sekretarijatu za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, realizovano nekoliko značajnih projekata poput edukacije proizvođača voća i vinove loze, stvaranja predosnovnog sadnog materijala, uvođenja novih tehnologija u proizvodnju vojvodanskih vina i drugo.

Godine 1947. osnovan je tadašnji Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo sa sedištem u Sremskim Karlovcima. Ubrzo nakon osnivanja,

delatnost Zavoda je proširena i na voćarstvo, a naziv je preimenovan u Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo. Zavod je 1971. integrisan sa Institutom za voćarstvo i vinogradarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, u čijem se sastavu i danas nalazi. Tokom proteklih 65 godina u Institutu su ostvareni veoma značajni naučni i stručni rezultati, a stvoreno je i priznato 39 sorti voćaka i vinove loze. Institut koristi 25 hektara zemljišta i spada u reprezentativni deo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

S. P.

Сваки попис даје опис.

УЧЕСТВУЈМО У ПОПИСУ ПОЉОПРИВРЕДЕ.

1. октобра – 15. децембра 2012.

www.popispoljoprivrede.stat.rs

Важне информације на: 0800 103 103

Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији, који припрема, организује и спроводи Републички завод за статистику представља најбољи начин да се добију свеобухватне и прецизне информације које ће послужити као основа за будуће одлуке у пољопривреди.

Република Србија

Република Србија
Републички завод за статистику

Подржано од стране Европске уније

Медијски покровитељ:

Радио-телевизија Србије